

Meddelelse fra Naturhistorisk Museum, Aarhus.
Leder: Dr. phil. H. THAMDRUP.

Grønspætten (*Picus viridis* L.) i Danmark.

Af CARLO PETERSEN.

(With a Summary in English: The Green Woodpecker (*Picus viridis* L.) in Denmark.)

(Dansk zootopografisk Undersøgelse vedrørende Fugle.
Beretning Nr. 16.)

I dette Arbejde vil jeg søge at give et Billede af Grønspættens (*Picus viridis* L.) Udbredelse i Danmark før og nu. Med „før“ mener jeg Tiden omkring 1860—ca. 1910, og jeg haaber, at det er lykkedes mig saa nogenlunde at bibringe Læseren et Indtryk af de Forskydninger, en enkelt Fuglearts Udbredelse er Genstand for i et lille, stærkt kultiveret Omraade. Jeg har gjort temmelig meget ud af Beskrivelsen af de Skovtyper, Grønspætten her i Landet færdes i, fordi jeg modsat de fleste andre Forfattere er af den Anskuelse, at Grønspætten ikke kan karakteriseres som en speciel Løvskovsfugl.

Jeg vil ogsaa paa dette Sted takke Naturhistorisk Museum i Aarhus for den Interesse og Støtte, det har ladet dette Arbejde blive til Del. Det har drejet sig om økonomisk Støtte til Studierejser, ligesom Udsendelsen af de mange Spørgeskemaer er bekostet af Museet. Over 300 Skemaer er udsendt til Skovridere, Skovejere, Plantagebestyrere, Plantageejere, Ornitologer etc. i hele Danmark. Der er indløbet 270 Besvarelser. Endelig har jeg haft Udbytte af Museets Bibliotek. Zoologisk Museum i København har velvilligst ladet mig faa Adgang til de gamle, ornitologiske Dagbøger, der er i Museets Besiddelse, hvorfor jeg er Museet Tak skyldig.

Til sidst vil jeg gerne takke alle, der har bidraget til Arbejdets Gennemførelse ved at udfylde og tilbagesende Spørgeskemaerne.

Udbredelse uden for Danmark.

Grønspætten forekommer, opdelt i flere Racer, over næsten hele Europa og en Del af palæarktisk Asien og Afrika. I Sve-

rige forekommer den almindeligt i Skaane, hvor den skal være den hyppigst forekommende Spætteart. Hyppigheden aftager mod Nord, selv om den endnu maa kaldes almindelig i Värmland og den nordlige Del af Uppland. Selv i Jämtland kan den af og til træffes, og i Følge RENDAHL¹⁾ ruger den endog i et isoleret Omraade omkring Storsjön i det mellemste Jämtland. En enkelt Gang er den iagttaget helt oppe i Lappland. Paa Gotland findes den ikke.

I Norge ruger den ogsaa ret talrigt og er særlig almindelig i den vestlige Del af Landet, hvor den, ligesom det er Tilfældet i Skaane, er den mest talrige Spætteart. Den findes ifølge COLLETT²⁾ ogsaa paa de større Øer, for Eks. paa Hitra. Endnu omkring Trondheim er den ret hyppig, medens den er sjælden i Tromsø Stift. Dog er den et Par Gange med mange Aars Mellemlum iagttaget ved Tromsø. Den gaar ikke særlig højt op i Bjergene, i Norge findes den i hvert Fald ikke i det sub-alpine Omraade.

I Finland er den meget sjælden.

I øvrigt er den udbredt over store Dele af Mellemeuropa. I Tyskland er den almindelig i mange Egne, medens den i andre er ret sjælden. I Slesvig og Holsten forekommer den saaledes ret spredt.

I Holland skal den ikke være almindelig.

I England er den mange Steder talrig, for Eks. i og omkring New Forest i Sydengland. Den ruger ogsaa i Wales, enkelte Steder i Lancashire og Yorkshire. I Skotland ses den kun paa Træk. Paa Irland træffes Grønspætten ikke.

Endelig findes Grønspætten i store Dele af Sydeuropa, Algier, Lilleasien, Persien og Beluschistan.

Grønspættens tidligere Udbredelse i Danmark.

Det havde været ønskeligt, om der i Forbindelse med Udredningen af Grønspættens nuværende Udbredelse i Danmark kunde have været givet en fyldig Oversigt over den tidligere Forekomst her i Landet. Det har imidlertid ikke været muligt at skaffe tilstrækkeligt Kildemateriale til at give et helt paa-

1) RENDAHL, H.: Fågelboken. — Stockholm 1935.

2) COLLETT, R.: Norges Fugle, 2. — Kria 1921.

lideligt Billede af Forholdene. Der kan kun bygges paa Uddrag af ældre Litteratur samt sparsomme Dagbogsoptegnelser fra nu forlængst afdøde Ornitologer. Imidlertid har denne Side af Undersøgelsen givet Oplysninger, af hvilke det klart fremgaar, at Grønspætten tidligere har været mere udbredt her i Landet.

Grønspætten er gammel i Gaarde i Danmark, idet der fra en Køkkenmødding fra ældre Stenalder er blevet fremdraget et helt Mellemfodsben af Grønspætte, i Form og Størrelse som Mellemfodsbenet af nulevende Fugle. Fundet blev gjort i 1907 ved Sølager ved Roskilde Fjord. I den ældre ornitologiske Litteratur angives den som Ynglefugl for hele Landet. TEILMANN¹⁾ indskrænker sig i 1823 til at sige, at Grønspætten „besøger Vesterjylland i Efteraaret“, medens FABER²⁾ i 1824 skriver: „Den yngler aarligt i Skovene i Sjælland, Fyen og det østlige Jylland“. KJÆRBØLLING meddeler 1875³⁾, at „Grønspætten forekommer her i Landet næsten overalt, hvor der er Skove, men altid enkelt eller familievis, og ikke synderlig hyppigt“.

Imidlertid ser det ud til, at Grønspætten er forsvundet som Ynglefugl fra Sjælland i Løbet af de sidste 30 Aar af det nitteende Aarhundrede. Det er i høj Grad bemærkelsesværdigt, hvad nu forlængst afdøde Forstraad NIC. HOLTEN skrev i en Artikel om de Forandringer, Dyrelivet, især paa Sjælland, havde været underkastet i Tiden fra 1833 til 1883, D. O. F. T. 19, 1925⁴⁾: „Af Spætterne var den store, smukke Grønspætte meget almindelig i det store, sydlige og sydøstlige Skovpartie, der strækker sig fra Kysten mellem Kjøge og Vordingborg til hen imod Skjelskør, men der kendes den ikke mere, og end-

1) C. TEILMANN: Forsøg til en Beskrivelse af Danmarks og Islands Fugle. — Ribe 1823.

2) F. FABER: Ornithologiske Noticer som Bidrag til Danmarks Fauna. — Aarhus 1824.

3) N. KJÆRBØLLING: Skandinaviens Fugle (2den Udg. ved J. COLLIN). — Kjøbenhavn 1875—77.

4) Følgende Forkortelser er anvendt i denne Afhandling:

COLLIN I—III: 1.—3. Supplement til N. KJÆRBØLLING „Skandinaviens Fugle“ (1877, 1888, 1895).

D. F.: „Danmarks Fugle“, ved P. SKOVGAARD, Viborg.

D. O. F. T.: „Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift“.

F. og F.: „Flora og Fauna“.

V. M. N. F.: „Videnskabelige Meddelelser fra Dansk Naturhistorisk Forening“.

ogsaa dens populaire Navn „Skovhanen“, som den havde faaet paa Grund af dens i Foraarstiden vidttonende Stemme, er glemt, saa at det ei engang vides, hvorom man taler, naar man spørger om den. Endnu forekommer den meget sparsomt i Grib-skov og Aggebo Hegn, hvor hule Træer findes, men ogsaa der bliver den Aar for Aar sjældnere“. Om Grønspættens Optræden i Jægersborg Dyrehave anfører ALFRED BENZON i sin ornitologiske Dagbog den 15. Juni 1875: „*Picus viridis* har derimod altid hørt til de sjældneste Beboere. Dels Mangel paa passende Redetræer paa ej for befærdede Steder, dels de besøgendes stærke Tiltagen, synes at have fordrevet dem“. BENZON har efter Dagbøgerne at dømme set dem i Dyrehaven den 7. Juni 1864 ved Raadvad. I Tidsrummet fra 1860 til 1872 nævner han den kun denne ene Gang, skønt han hele Tiden foretager Udflugter til Dyrehaven. Først den 24. April 1876 observerer han atter Grønspætten ved Eremitagen. Den 27. Juli 1888 har en Bekendt af BENZON, P. SMIDTH, set og hørt den i en Eg ved de store Tjørne mellem Eskes Vej og Klampenborg Stakittet.

Derimod har Fuglen sikkert endnu i Halvfjerdserne været ret almindelig i de nordsjællandske Skove. Professor C. WESENBERG-LUND har saaledes ofte set og hørt den i Grib Skov, da han som Student var paa Ekskursioner i Tidsrummet fra 1885 til 1895. Paa disse Ture blev der dog aldrig fundet Reder (WESENBERG-LUND *in litt.* til Forfatteren). Skovfoged H. THORSØE har anført i sine ornitologiske Notater, at Grønspætten i Tiden 1877—78 var temmelig almindelig i Harrager Hegn og Grib Skov. I Zoologisk Museum i København findes et Kuld Æg fra Grib Skov. Kuldet er taget den 1. Juni 1879. COLLIN III nævner et Eksempel, der er skudt i Nordsjælland i 1884. Endnu saa sent som i 1902 har Grønspætten ynglet i Tisvilde Hegn, idet B. G. RYE paa en Ekskursion i Skoven i Sommeren 1902 fandt en Rede med Unger. Reden var udhugget i en gammel Birk, kun fire Fod fra Jorden (F. og F. 1902.)

Af SEVERIN PETERSEN's efterladte Optegnelser fremgaar det, at en Grønspætte blev skudt ved Slotsbjergby i Sorø Amt i Sommeren 1887.

I sine Optegnelser fra Firserne nævner Arkitekt HAGERUP den ikke. HAGERUP færdedes i disse Aar meget i Kallehaveegnen.

I Haraldsted Skov ved Ringsted er den set den 3. Februar 1895 (F. og F. 1899). I COLLIN III (1895) skrives om Grønspætten: „Den synes at være i Aftagende her i Landet. I Næstved-egnen vides den ikke at være bemærket“. I Zool. Mus. findes flere Eksemplarer, der kun er mærket „Sjælland“. Der er saaledes 2 fra Sjælland uden Data, 1 fra Sjælland den 18. Marts 1869 og en Ungfugl fra 17. Aug. 1870. Ved Bognæs er et Individ blevet skudt den 26. Jan. 1869 (i Zool. Mus.).

Paa Lolland-Falster har den ogsaa tidligere været langt hyppigere. I 1888 anføres i COLLIN II: „Den er i de senere Aar bleven meget sjælden i Egnen omkring Vesterborg, hvor den tidligere (for ca. 40 Aar siden), da der endnu fandtes Egeskove, var temmelig almindelig og ynglede baade i Stokkemarke Hestehave og Uglholt. Paa Lolland kaldes den „Skovhane“.“ I sine ornitologiske Notitser fra ca. 1848 skriver E. ROSTRUP om Grønspætten: „Streifer hele året gennem skove, haver og pilerækker. Dog er den ikke hyppig. Jeg har skudt den baade sommer og vinter. Dens gennemtrængende stemme melder snart dens ankomst til en skov.“ Paa Odense Museum findes Grønspætteæg fra Korselitze paa Falster. I ALFRED BENZONS Fuglesamling fandtes et Eksemplar, vistnok fra Falster, skudt mellem 1850 og 1860. I Rentier HANS PEDERSENS Fuglesamling fandtes et Individ, som var købt af Skovrider Osv. PETERSEN, Halleruphus ved Nykøbing Falster, men i Fortegnelsen over Samlingen var den ikke forsynet med Data. Det kan saaledes ikke betragtes som givet, at Fuglen er skudt paa Falster. A. BENZON nævner den ikke fra Lolland og Falster, skønt han besøgte Øerne flere Gange.

Efter Skovrider FLØYSTRUPS Udsagn synes Grønspætten altid at have været nogenlunde almindelig paa Langeland. I COLLIN III nævnes et Eksemplar, skudt paa Langeland 1884. Langeland er rimeligvis den eneste af de danske Øer, hvor Grønspætten i vor Tid er fast Rugefugl. Den kaldes her „Skidt-fuglen“, da man mener, at dens Skrig varsler daarligt Vejr. Zool. Mus. besidder et Eksemplar, der er skudt ved Lohals den 12. Aug. 1908, og H. LANGE meddeler, at der i 1900 eller Aarene derefter, senest 1905, saas 6 Unger paa en Plæne ved Egelykke.

Paa Fyn har Grønspætten ruget indtil den nyeste Tid, og

sandsynligvis ruger endnu et enkelt Par hist og her (se herom nedenfor). I tidligere Tid havde den vistnok adskillig større Udbredelse som Rugefugl paa Øen; jfr. FABERS og KJÆRBØLLINGS Angivelser. Paa Zool. Mus. findes et Kuld Æg fra Marggaard, taget den 10. Maj 1866 (Dyrlæge GRILLS Samling). I Forbindelse hermed anfører GRILL i sin Dagbog, at der i Marggaard Skov Syd for Søndersø (Nordfyn) indtil 1865 fandtes 2 Par rugende Grønspætter. Den 10. Maj det følgende Aar fandtes saa ovennævnte Kuld. GRILL tilføjer, at „senere er Arten ikke truffet ynglende“. ALFRED BENZON skriver i sin Dagbog i 1879: „EMIL ROSTRUP sagde mig, at *Picus viridis* var der (Sydfyn) hele Aaret og var ikke sjælden, kaldtes af Almuen „den Skidte Fugl“, fordi de mente, at dens Skrig spaaede „skidt Vejr““. Der er saaledes næppe Tvivl om, at Grønspætten paa den Tid har været en kendt Fugl paa Sydfyn. Det er ikke lykkedes at finde Notater om Fuglens Forekomst paa Sydfyn i ROSTRUPS egne zoologiske Iagttagelser paa Fyn fra omkring 1859, men der er næppe Grund til at betvivle BENZONS Opgivelse. I et Nummer af „Dansk Jagttidende“ fra 1885 findes en Meddelelse, af hvilken det fremgaar, at Grønspætten har taget fast Ophold i Bjørnemose Skov under Ravnholt (COLLIN III). SEVERIN PETERSEN har for mange Aar siden iagttaget den ved Ryslinge.

I Østjylland har Grønspætten tidligere haft omtrent samme Udbredelse som nu. Dog synes den i de senere Aar at være gaaet noget frem i Antal flere Steder og har samtidig bredt sig til Egne, hvor den ikke tidligere har været set. I de vestjyske Plantager har den naturligvis ikke været at træffe, før disse har opnaaet en passende Højde. Men allerede paa TEILMANN'S Tid har den i hvert Fald foretaget Strejftog til de faa vestjydske Løvskovs, velsagtens ogsaa til de talrige Egekrat, der findes i denne Del af Landet.

Dens Forekomst i Vendsyssel er vistnok af ret ny Dato. Læge FRIIS HORNE nævner den ikke i sine Optegnelser om Vendsyssels Fugle (fra Tiden omkring 1850—60). P. V. HEIBERG nævner den heller ikke fra Thy 1886¹⁾. FABER kender den

1) P. V. HEIBERG: Thylands Fugle. Iagttagelser og Notitser. — Viborg 1886.

heller ikke fra Mors 1887¹⁾). Det vakte stor Opsigt, da en gammel Han blev skudt i Skagen Plantage den 15. Aug. 1861, og det hedder i Meddelelsen herom (V. M. N. F.), at „det er imidlertid det eneste Eksemplar, jeg veed at være skudt i denne Del af Landet, og Fuglen kan der vel næppe betragtes som andet end sjelden Gjæst“.

I Skovene ved Rold har Grønspætten gennem mange Aar været almindelig Ynglefugl. Arkitekt HAGERUP aflagde i 1889 Besøg i Rold Skovene, hvor han hørte og saa flere. Ogsaa BENZON nævner den fra Rold-Omraadet (1880), hvor han har hørt og set flere. Under Datoen den 10. Maj 1880 har han anbragt følgende Notits i sin Dagbog: „*Picus viridis* Bjerreskov ved Buderupholm for ca. 12 Aar siden først kommen og tiltager altsaa lidt med Naaletræer (Kogleværkstederne!)“. Her har Iagttageren forvekslet Flagspættens og Grønspættens Arbejde, men Bemærkningen kunde tyde paa, at Grønspætten for visse Skovparters Vedkommende først i en forholdsvis sen Tid er blevet Ynglefugl. Plantør CHR. OLSEN, Gjerrild, opholdt sig i Rold Skovene omkring 1896, og paa den Skovpart, hvor han opholdt sig, rugede 3 à 4 Par Grønspætter. Zool. Mus. har Skelettet af et Individ fra Rold, dat. 3. Sept. 1887.

Ogsaa i de større Skove mellem Hobro og Viborg rugede Grønspætten. HAGERUP mener at have hørt den i Viskum Skov den 24. April 1889. I øvrigt fandtes den — og findes stadigvæk — i Skovene Tjele, Sødal, Hjermind, Lindum m. fl. Det samme var Tilfældet med Fussingø og Lavenkjær Skovene. Zool. Mus. har et Eksemplar fra Visborggaard, skudt den 25. Sept. 1903.

Endvidere var den almindelig i de store Løvsкове omkring de gamle Herresæder paa Djursland. Zool. Mus. har Eksemplarer fra Skaføgaard Nov. 1874, Randers Nov. 1895, Trustrup Juni 1906.

I COLLIN III meddeles, at den ikke er ualmindelig i Randersegnen, og et Eksemplar er blevet skudt ved Byens Gasværk den 8. Oktober 1894. FENCKER skriver 1873: „Er ikke sjælden i Skovene omkring Randers. Jeg har hyppig set den i Vissing og Fussingø Skove, hvor den yngler“.

¹⁾ A. H. FABER: Morsø's Fugle. Bidrag til Kjendskabet af Morsø's ornithologiske Fauna. — Viborg 1887.

Fra Viborgeggen foreligger flere Meddelelser, der kan kaste Lys over Grønspættens tidligere Udbredelse. Fussingø, Viskum, Sødal, Tjele Skovene er allerede nævnt, og Zool. Mus. har et Eksemplar fra Ulvedal ved Viborg fra 1875. H. CHR. C. MORTENSEN nævner den fra Viborgs Omegn 1906—07. Endelig er den skudt ved Struer i 1890 (COLLIN III).

En Han blev skudt ved Aarhus i Begyndelsen af 1890.

Frisenborg Skovene havde omkring 1880 en ret stor Bestand, hvad de følgende Iagttagelser i høj Grad understreger. FISCHER skriver i sin Dagbog fra 1870: „Den 7. Aug. til Frijsenborg, hvor *Picus viridis* iagttoges. Den findes i alle Skovene i Omegnen, hvor jeg ofte hørte den og saa den“. I „F. og F.“ 1902 anføres den som ret hyppig i Skovene omkring Frisenborg. I et Brev til Konservator E. J. SCHEEL omtales et Kuld Æg fra 25. Maj 1894, taget i Gl. Dyrehave ved Frisenborg. Nu findes Kullet paa Zool. Mus., der endvidere har et Kuld Æg fra Frisenborg, taget den 11. Maj 1894. GAMST PETERSEN saa et Individ i Frisenborg Lystskov i Foraaret 1876.

Fra de store Skove ved Silkeborg foreligger en Mængde Data, der gør det muligt at konstatere, at denne Egn altid har huset en talrig Bestand. I COLLIN III 1895 siges dog kun, at „i Silkeborgs Vester- og Sønderskov yngler hvert Aar enkelte Par“. Zool. Mus. har følgende Eksemplarer fra ældre Tid fra Omraadet: 1 Rustrup Skov 1874, 1 Silkeborg 19. Juni 1896, 1 Silkeborg Sønderskov 1. Aug. 1909. Museet har følgende Kuld Æg: Silkeborg Vesterskov 4. Juni 1892, 1. Maj 1894, 17. Maj 1894 og 13. Maj 1896. I Kataloget over den Ægsamling, der har tilhørt nu afdøde Portner CHRISTIANSEN, Amalienborg, staar følgende Kommentar til Kullet fra 4. Juni 1892: „Æggene (5) tagne i et Hul, hvoraf der den 20. Maj 1892 blev taget 6 Æg, altsaa 2. Kuld af samme Fugl. Æggene tagne af Kgl. Skovfoged CHRISTIANSEN, Kongshuset pr. Silkeborg“. Denne Skovfoged, hvis Samling efter hans Død overgik til Zool. Mus. paa samme Maade som Portner Christiansens Samling, har aabenbart toldet godt af Bestanden i Silkeborg Vesterskov. Foruden de førstnævnte Kuld staar i hans Katalog anført et Kuld fra samme Lokalitet den 5. Juni 1894. Fra samme Egn har Museet et Eksemplar, skudt ved Ø. Vellinge 1869. GAMST PETERSEN hørte og saa 3 Eksemplarer i Ry Mølleskov den 10. Marts 1887.

I COLLIN III angives, at den ses i Palsgaard Skov hvert Aar. GAMST PETERSEN saa 2 Eks. ved Sofendal Skov den 22. April 1887. Den ene sad og skreg i Toppen af en Eg. Det andet kom ud fra et Hul i en Bøg. Aaret efter, den 2. og 8. April 1888 observerede han Grønspætten i Skovene ved Ravn Sø. GAMST PETERSEN anfører endvidere Fuglen fra Toustrup Skov (Sept. 1876) og Haurum Skov (17. Maj 1886). I „F. og F.“ skrives 1907 om Grønspætten i Them Sogn, at den ikke mere er sjælden, men har formeret sig stærkt. I samme Tidsskrift læser man i Aargang 1901, at den formentlig yngler i Palsgaard Skov og Rørbæk Skov. Efter Aargang 1899 indleveres den jævnlig til Udstopning, saa at den sikkert ikke er sjælden i Egnens Skove (Uldum Egnen).

Takket være A. H. FABERS fortrinlige, lille Bog om Vejle- og Horsensegnens Fugle i Tidsrummet fra 1875 til 1897¹⁾ faar man et temmelig klart Billede af Grønspættens Forekomst i dette Omraade. En Indsender meddeler i 1901 i „F. og F.“, at han aldrig har observeret den i Skovene i Horsenseggen, medens FABER skriver: „Siden 1878 har jeg hvert Aar set og hørt den i mange af Skovene ved Horsens og Vejle. Da jeg hørte dens Skrig hele Foraaret, maatte jeg antage, at den yngede i Skovene, men først i 1893 fik jeg Vished derfor. I Haven ved Rugballegaard pr. Vejle viste Lieutenant FABRITIUS mig et Redehul, hvor den i 1892 havde ynglet. I St. Grundet Skov fandt jeg den d. 25. April 1893 ved sit Redehul, der sad 15 Alen højt i en svær Bøg“. I Følge COLLIN III (1895) ses den hvert Aar i Juli og August i Gjøddinggaards Have ved Vejle.

HAGERUP anfører i sin Dagbog, at Grønspætten er set i Vonsild Præstegaardshave den 15. Aug. 1900.

I Følge „F. og F.“ 1905 yngler den i Karmark Skov ved Kolding.

Om Fuglens tidligere Forekomst paa Als og i Flensborg-egnen anfører COLLIN III, at den aftager stærkt i Omraadet, hvor den tidligere har været almindelig. Indtil Slutningen af Halvtredserne blev der hvert Aar skudt flere Eksemplarer. Senere, op imod Halvfemserne, træffes den yderst sjældent.

¹⁾ A. H. FABER: Vejle- og Horsensegnens Fuglefauna i Aarene 1875—97. — Aarhus 1898.

En blev skudt paa Als i April 1878. Paa Als bar den Lokalnavnet „Skovkok“.

I følge „D. F.“ er den først forsvundet fra Als i nyere Tid (se senere under D. 53). Imidlertid bærer Besvarelserne fra Als Præg af, at det maa være længe siden, at Grønspætten har været nogenlunde almindelig paa Øen.

Det vil naturligvis være farligt at sammenligne de foregaaende, sparsomme Angivelser med de mange Oplysninger, der foreligger fra den nylig foretagne Undersøgelse angaaende Udbredelsen i vore Dage, idet man let kan faa det Indtryk, at Fuglen har bredt sig stærkt i Jylland. At Tilbagegangen har været katastrofal for Øernes Vedkommende, er let at se. Derimod er det ret svært at afgøre, om den er taget af eller til i Antal i Jylland. Tilsyneladende er Antallet steget flere Steder, og den har ubestrideligt bredt sig til helt nye Omraader. Som Eksempel kan nævnes de midt- og vestjyske Plantager. Men Antallet af ynglende Par er endnu ret ringe i disse Naaleskove, hvorimod den er hyppig som Vintergæst. Andre Steder har der til Gengæld været Tilbagegang. I de store Lavenkjær Skove ved Hadsund findes den ikke mere som Ynglefugl. I øvrigt er dette Forhold berørt under de paagældende Distrikter.

Grønspættens Udbredelse i Danmark i Nutiden.

I vore Dage er Grønspættens Udbredelsesomraade i Danmark ret indskrænket. Den er nogenlunde almindelig som Ynglefugl i de øst- og midtjyske Distrikter fra Aalborg til Grænsen. Mest talrig forekommer den i det store Skovkompleks ved Rold, Egnen mellem Mariager og Randers Fjord, Djursland, visse Skove mellem Randers og Viborg, Silkeborg-Skovene og Skovene omkring Randbøl og Vejle. Endelig maa den ogsaa siges at være ret almindelig paa Langeland.

I det følgende vil hvert af de Distrikter, der anvendes ved Dansk Zootop. Undersøgelse, blive nøje gennemgaaet. Alle Steder, hvor det er af Interesse, er alle Enkeltobservationer angivet paa Kortet (Fig. 1). Kun i de Omraader, hvor Fuglen optræder talrigt som Rugefugl, er denne Signatur udeladt af Hensyn til Overskueligheden. I Teksten er alle Iagttagelser medtaget, baade Iagttagelser fra Ynglelokaliteter, Observationer

fra Steder, hvor Grønspætten optræder som uregelmæssig Gæst eller regelmæssig Gæst samt i de fleste Tilfælde tilfældige Iagt-

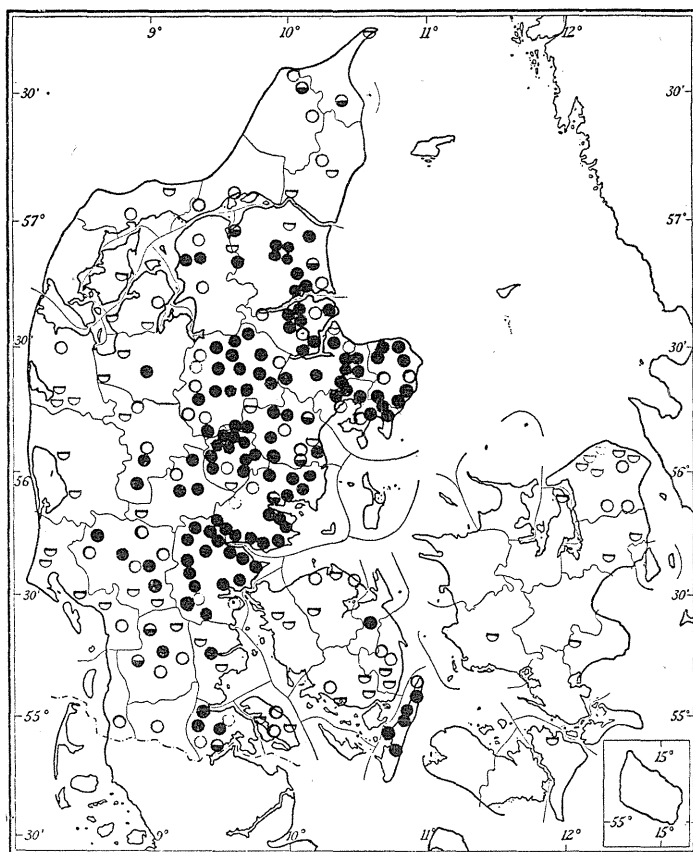

Fig. 1. Grønspættens nuværende Udbredelsesomraade i Danmark.

- Ynglelokalitet.
- ◐ Ingen Redefund men Mulighed for Rugning til Stede, da Grønspætten er iagttaget hele Aaret el. i Yngletiden.
- Regelmæssige Iagttagelser af omstrejfende Grønspætter.
- ◑ Enkeltobservationer.

The present distribution in Denmark of the Green Woodpecker.

- Breeding locality.
- ◐ No nests found, but breeding possible as the Green Woodpecker has been observed throughout the year or in the breeding season.
- Regular observations of stragglers.
- ◑ Single observations.

tagelser. I ganske enkelte Tilfælde er Signaturen for regelmæssigt Træk udeladt paa Kortet for de tæt besatte Omraaders Vedkommende, men de er naturligvis gjort til Genstand for Omtale i Teksten.

Nedenfor vil de enkelte Distrikter blive nøje gennemgaaet.

1. (Skagen—Frederikshavn). Overklitfoged HEILMAN, Skagen, meddeler, at han den 5. April 1943 observerede 1 Fugl, den 7. Apr. 1944 saas to paa Træk. Forstassistent RYTTER har i Tolne Skov bemærket Grønspætter gennem de sidste 3 Aar. Enkeltvis færdes den i Skoven Aaret rundt. Den er dog ikke fundet rugende.
2. (Hjørring—Hirtshals). I Skoven ved Odden Hovedgaard, tilhørende Godsejer E. HORN, opholder Grønspætten sig ogsaa enkeltvis Aaret rundt. Heller ikke der er fundet Reder. Ejeren mener at have bemærket Efteraarstræk. Fra Børglum Klosterskov meddeler Skovrider LORENTZEN, at Skoven i Foraarstiden besøges af Grønspætter i kortere Tid; de viste sig første Gang i 1937 el. 38. I D. F. 1, 1924, p. 182 bemærker HORNE MANN, at Fuglen hvert Aar træffes i Omegnen af Frederikshavn, men maaske ikke yngler hvert Aar. I Uggerby Plantage ses den af og til om Vinteren (D. O. F. T. 38, 1944).
3. (Læsø). Grønspætten er ikke iagttaget paa Læsø. (Lærer HØGH JACOBSEN).
4. (Sydøstl. Vendsyssel). I Dybvad Skov samt andre Skove i Aalborg og Hjørring Amter kommer Grønspætten enkelte Aar som Vintergæst i Tiden fra December til Februar. I 1942—43 var der mange (Skovrider GRAAÆ). I Dronninglund Storskov er den set i Foraaret 1943. Den er paa samme Lokalitet iagttaget en Gang til i Løbet af de sidste 4 Aar (L. FOLSACH). En strejfende Fugl blev set den 15. Apr. 1944 i en mindre Plantage ved Navn Dybdal ca. 4 km Nordøst for Aalborg (T. SVENDSEN). Den 26. Marts 1932 saas og hørtes et enkelt Eksemplar i en Granplantage (O. SCHELDE).
5. (Sydvestl. Vendsyssel). I Oxholm Skov forekommer Grønspætten paa Træk i Tiden Marts—April og Oktober—November. Forvalter IB ANDERSEN mener, at der i disse Tidsrum kan være op til 6-8 Individuer i Skoven. Længere mod Vest ligger en større Plantage ved Navn Tingskoven. Hertil ankom for ca. 10 Aar siden i Foraaret et Par, som lavede Redehul i en stor, gammel Ædelgran. Snart efter Ankomsten forsvandt Hunnen og viste sig ikke senere. Hannen kommer hvert Aar og er ogsaa paa Lokaliteten i indeværende Aar (E. JØRGENSEN).
6. (Fjerritslev—Hanstholt). Den er en enkelt Gang for ca. 4 Aar siden iagttaget af Hofjægmester Greve S. SCHULIN i Udkanten af Torup Plantage paa Bulbjergryggen. Skovrider C. F. JENSEN meddeler, at Fuglen aflægger enkelte Besøg i Hedeselskabets Plantager Efteraar og Vinter. Den viste sig første Gang ved Østerild i 1932. For Distrikterne 5 og 6 anfører H. THORLACIUS-USSING, at den med lange Mellemrum ses paa Træk.
7. (Thisted). Fra dette Distrikt foreligger ikke Iagttagelser. Hverken

Overklitfoged AXEL HEILMANN eller hans Medarbejdere har bemærket den i Statens vidtstrakte Plantager, selv om det vel ikke er helt usandsynligt, at den en sjælden Gang kommer saa langt mod Vest. Dens Hovedføde, den rødbrune Skovmyre (*Formica rufa*) findes i hvert Fald i Distriktet.

Det er saaledes ikke med Sikkerhed lykkedes at faa Grønspætten konstateret som Ynglefugl Nord for Limfjorden, selv om der er stor Sandsynlighed for, at et enkelt eller flere Par ruger i denne Landsdel. Redaktør POUL HANSEN anfører¹⁾, at den ruger i Vendsyssel, men han nævner ikke Lokaliteten. Saafremt den ruger i Vendsyssel, vil det være rimeligst at antage, at Reder maa findes enten i Tolne Skov, i Odden Skov eller i Børglum Klosterskov. Maaske findes der Reder i Skove, der ikke er blevet inddraget i denne Undersøgelse. Det synes at fremgaa af de foreliggende Indberetninger, at det først er i de senere Aar, at Grønspætten i hvert Fald i bemærkelsesværdigt Antal har vist sig deroppe.

8. (Mors). Paa Mors har Grønspætten været set ganske enkelte Gange, men nærmere Oplysninger savnes (Jagtkonsulent JOHANSEN).
9. (Salling). ERIK MYHLERTZ, Kaas Hovedgaard pr. Lime, har i Aarens Løb ret sjældent set Grønspætten i Gaardens gamle, forblæste Egeskov. Forpagter SCHÜTTE paa Eskjær skriver, at han første Gans saa Grønspætten i Eskjær Skov i Foraaret 1941. Efter den Tid er der set eller hørt enkelte Fugle, men aldrig mere end en ad Gangen. Reder er ikke fundet. Den er aldrig blevet bemærket i Vintermaanederne. Hr. SCHÜTTE er af den Anskuelse, at Grønspætten har bredt sig til Lokaliteten fra Himmerland. Den 1. Dec. 1942 blev et Eksemplar skudt ved Frederiksdal ved Skive (C. M. POULSEN).
10. (V. Himmerland). I Rønhøj Plantage kommer Grønspætten paa Strejff i Vinterhalvaaret. Den viste sig første Gang for ca. 8—10 Aar siden og opholder sig under Besøgene væsentligst i en ca. 40-aarig Løvtræsplantning omkring Forstmandsboligen i Gatten samt i den tilliggende Granskov. Mens man tidligere kun faa Gange observerede Arten, har den været hyppig i de sidste Par Aar, særlig i Vinteren 1943—44. Fuglen forekommer næppe i Plantagen Aaret igennem, og der er heller ikke fundet Reder (Plantør JOHS. TH. BAVNGAARD). Paa Hans kgl. Højhed Kronprinsens Jagtejendom i Trend ses enkelte Grønspætter hele Aaret, mens der i Yngletiden gennemsnitlig opholder sig 2 Par paa Distriktet. Den yngler dog ikke i selve Skoven, men i Gunderupgaards Have, som støder lige op til Skoven. Skovfoged ASMUSSEN mener, at den yngler i Haven hvert Aar. I de 5 Aar, han har været ansat paa Trend, har han observeret Unger; Rederne er anlagt i Ask og Lind. Om Vinteren opholder den sig mest i Plantagen, hvor den fouragerer i Myretuerne. Fra Egnen omkring Farsø har Apoteker V. JÜHNE gjort følgende Iagttagelser: „Farsø. Et Par i mange Aar. Reden hvert Aar i det samme Træ, en Poppel, ca. 7-8 m oppe

1) P HANSEN: Den store Vildtvandring mod Vest. — Kbh. 1943.

paa Stammen. Ved Hornumbro Mølle ca. 5 km fra Fersø et Par. Plejstrup mellem Vægger og Rold Skov: Vistnok kun et ynglende Par. Fandt den gamle Rede i November 1943, hørte Fuglen 16. Maj 1944. Jeg vil mene, at den er almindelig Ynglefugl her i Omegnen, selv om den forekommer ret spredt.“ I nogle Aar, i hvert Fald 1938 og 1939, havde Grønspætten Rede i en hul Poppel i Lerkenfeldts Have, nu er Træet blevet fældet. I øvrigt kommer enkelte Grønspætter paa Strejf til Omegnens mindre Plantager i Vintertiden for at brandskatte Myretuerne (Lærer CHR. CHRISTENSEN, Svingelbjerg). Frk. EVA KJELDSEN, Lerkenfeldt, bekræfter, at Grønspætten har ruget i Herregaardens Have for flere Aar siden. Reden var i El. Frk. KJELDSEN fortæller, at Ornithologen P. SKOVGAARD for ca. 6-7 Aar siden fotograferede en Grønspætte, der rugede i Haven. Næste Aar fandtes en død Grønspætte sammesteds, siden menes den ikke at have ruget paa Egnen, men den forekommer paa Strejf i Foraarsstiden, hvor den ses i Haven. Selv om der er visse Uoverensstemmelser mellem de to sidstnævnte Opgivelser, er der næppe Tvivl om, at der er Tale om det samme Par,

11. (Ø. Himmerland). Ved Lundbæk Vesterskov mellem Nibe og Sebbersund er Grønspætten iagttaget den 23. Juli 1937, da den sad paa Vildtheget uden om Lundbæks Jorder. I Juli 1939 blev den set i et Landvejstræ mellem Lundbæk og Sebbersund. Sommeren 1942 hørtes den igen paa denne Lokalitet. I begge Tilfælde fløj Fuglen bort i Retning af Lundbæk Vesterskov. Fugleinteresserede blandt Beboerne har af og til set den gennem de senere Aar paa de Steder, der ovenfor er nævnt. Flere af Iagttagelserne er gjort ikke blot om Sommeren, men ogsaa paa andre Aarstider. Ingeniør A. CHR. RAFN, der har sendt ovennævnte Oplysninger, nævner endvidere, at han gennem de sidste Par Aar har gennemsøgt Lundbæk Vesterskov, som skulde rumme gode Betingelser for Fuglen, for at finde Reder, men uden Resultat. Iagttageren tør derfor ikke med Sikkerhed paastaa, at Fuglen yngler paa Stedet, selv om det vel er muligt. Foruden de ovennævnte Tilfælde har Ingeniør RAFN set Fuglen flere Gange paa længere Afstand, den sidste Gang i 1943 (ved Vildtheget). Fra Ingeniør RAFN stammer endvidere følgende Iagttagelser: Observeret et Par Gange ved Kjeldal Vandmølle mellem Dægger og Blære, det vides dog ikke sikkert, om den har Tilhold paa Lokaliteten eller holder til i Skivum Krat i Nærheden. Iagttaget den den 21. Juli 1944 ved Lundby Krat, ca. 10 km Syd-Sydøst for Aalborg ved Hadsundvejen. I denne Forbindelse skriver Ingeniør RAFN: „Jeg har ikke før set fuglen på denne lokalitet, og ved altså ikke, om den konstant holder til, og evt. yngler her, men da der synes at bydes den gode betingelser herfor på stedet, anser jeg det ikke for ganske udelukket“. I Høstemark Skov forekommer Grønspætten vistnok det meste af Aaret, i hvert Fald ses den i Juli Maaned, om Efteraaret og Foraaret. Reder er ikke observeret (Skovbestyrer SØRENSEN). I en Meddelelse til den zootopografiske Undersøgelse skriver Gaardejer KARL O. PÆDERSEN, Skelund, at den ruger i Høstemark Skov. I den Besvarelse, der er modtaget til denne

Undersøgelse fra Gaardejer PEDERSEN, nævner denne ikke Høstemark. Alligevel er Høstemark Skov opført som Ynglelokalitet paa Kortet, da det af samtlige Rapporter tydeligt synes at fremgaa, at Grønspætten i hvert Fald med Mellemrum ruger paa Lokaliteten. Paa Ravnborg Distrikt ved Solbjerg forekommer den spredt og er ikke konstateret rugende (Godsejer K. SVANHOLM). Den er ogsaa set i Fredenslund Skov ved Solbjerg og høres overalt i Skovene (K. W. GALLÉ). Gaardejer PEDERSEN har konstateret, at den har ruget i Havnsø Skov, Østre Lavenkjær og Tofte Skove. Indtil 1939 eller 1940 rugede den konstant, men har efter den Tid næppe ruget. Nu viser den sig kun paa Strefteg i Foraarstiden. Om dette ogsaa gælder Tofte Skov, er ikke blevet oplyst. Grønspætten er almindelig i Skovene ved Rold. I Følge AXEL KYED yngler den mange Steder og tiltager i Antal. Ellers foreligger der følgende Oplysninger fra de udstrakte Skovkomplekseres fire Ejere: Den er almindelig som Ynglefugl paa Buderupholm Statsskovdistrikt. Der er fundet en Rede i Bøg. Antallet af Ynglefugle synes at være ret konstant (Statsskovrider HVASS). Det samme gælder for Nørlands Skove, hvor den findes Aaret rundt, spredt over hele Distriktet. Der er fundet 7-8 Reder, alle hugget i gamle Bøge og Ege. Antallet er taget noget af i de sidste 20 Aar. Som Aarsag anføres, at de gamle Bøge forsvinder (Skovforvalter J. F. HOPPÉ). Paa Villestrup Gods er den ogsaa almindelig og har været det de sidste 50 Aar. Der er ogsaa fundet Reder, især i gamle Bøge (Skovrider P. COPPMANN). Endvidere ruger den paa Lindborg Distrikt, hvor der er set Redehul i Bævreasp. Fuglen synes hverken at tage af eller til (Revierjæger AASTRUP). TH. KJÆR fandt Grønspættens Rede i en stor Fyr i Rold Skov i 1930 (D. O. F. T. 26, 1932). Sydøst for Rold Skovene ligger Høgholt Skov, hvor Grønspætten dog ikke har vist sig i de sidste 3 Aar. Tidligere har den været hyppig (Skovejer JØRGENSEN). A. STEINBACH, Randers, har dog set Fuglen paa denne Lokalitet den 28. Febr. 1943; samtidig observeredes et Redehul i Bøg med friske Spaaner underneden. Helt forsvundet som Ynglefugl er den altsaa ikke. Den 21. Maj 1939 hørte samme Iagttager en i Tofte Skov. Helt nede ved Mariager Fjord ligger de betydelige Lavenkjær Skove. Her forekommer Grønspætten nu kun strejfende paa forskellige Aarstider, hyppigst om Foraaret. I Tidsrummet 1914—24 fandtes enkelte ynglende Par. Plantør J. NIELSEN, Skelund, oplyser, at de gamle Redetræer er faldet for Øksen. Apoteker S. R. RASMUSSEN, tidligere Hadsund, har meddelt sine Iagttagelser fra Hadsundsegnen for Aarene 1906 til 1935. I Løbet af den Tid har han fundet 5 eller 6 Reder i Bøg, Pil, Gran, Skovfyr og El i Skovene i Hadsunds Omegn. I denne Forbindelse nævnes Thygeslund, Haunø, Ajstrup Krat og Visborggaard Skovene. Indtil 1935 var Bestanden vist i Fremgang. I 1930 bemærker TH. KJÆR i et Brev til Dr. Å. V. TÅNING, at Grønspætten er ret almindelig i Visborggaard og Haunø Skove. Efter Oplysningerne at dømme ser det ud til, at de sumpede Skove ved Visborggaard ikke i Øjeblikket huser ynglende Grønspætter. Endelig har

A. STEINBACH den 17. Maj 1928 bemærket et Redehul i Bøg i Thygeslund Skov. Den 8. Apr. 1932 saas et paa samme Lokaltet, ogsaa i Bøg. Zool. Mus. besidder en ♂ fra Hadsund 9. Nov. 1916, og en ♂ 4. Febr. 1943 (Konservator C. M. POULSEN).

- 13 a.** (N. Djursland). Fra A. STEINBACH stammer følgende righoldige Oplysninger: „Grønspætten er truffen paa alle Aarstider i Løvenholm — og Fjeld Skove samt Smaaskovene og Plantagerne omkring Hevringholm, dog aldrig i særligt stort Antal. Paa Ekskursioner er aldrig set eller hørt mere end 2-3 Stk. I Løvenholm Skov har jeg hvert Aar, siden jeg i 1932 kom der første Gang, truffet den i Juli Maaned og to Gange set beboede Redehuller. I Fjeld Skov er den efter Oplysninger fra Skovrider RASMUSSEN fast Rugefugl. Paa flere Vinterekskursioner har jeg set ikke saa faa Redehuller. I Smaaskovene og Plantagerne omkring Hevringholm har jeg siden 1932 hvert Aar set den paa alle Aarstider, men aldrig fundet dens Redehuller, saa jeg kan næsten med Bestemthed sige, det her drejer sig om omstreffende Fugle. De seks Redehuller har alle været i Bøg. I et Par Tilfælde har Hullerne været i friske Træer, ellers synes den sædvanligt at foretrække udgaaede eller syge Stammer og Grene. Hvilken Skovtype Grønspætten foretrækker, er vanskeligt at sige, da alle Skovene derude er Blandingsskove bestaaende af Bøg og Naaetræer. Den rødbrune Skovmyres Tuer findes flere Steder. Jeg har truffen flere behandlede Tuer i Fjeld Skov og Plantagerne omkring Hevringholm. Bestanden (af Grønspætter) derude har efter mit Skøn været konstant de sidste 10 Aar.“ I Holbækgaard Skov er den observeret i Februar og Marts 1943 (Godsejer Fru HOUMANN). I Stenalt Skov ved Ørsted findes den efter Godsejer BLOCHS Opgivelse i „stort Antal“ Aaret igennem, og mange Reder er fundet. Fuglenes Antal synes konstant. Samme Sted har Lektor B. ASMUND, Helsingør, iagttaget den i Sommerne 1942 og 1943. Den findes spredt i Ryomgaard Skov, hvor 2 Reder er set i gammel Bøg. I Foraaret 1944 har man hørt usædvanlig lidt til den. Det menes, at fremmede Spætter kommer paa Strejftog i det tidlige Foraar (Skov ejer HINDBERG). I Begyndelsen af Juni 1929 observerede CHR. KRÜGER et Eksempel i Ryomgaard Skov. I Fjeld og Skaføgaard Skove er den almindelig hele Aaret og almindelig som Ynglefugl, men man har ikke haft Opmærksomheden henvendt paa dens Redeforhold (Hofjægermester N. R. ESTRUP). Det samme gælder Gl. Estrup Skovgods, Eldrup og Løvenholm Skove, hvor Grønspætten er almindelig hele Aaret, og talrige Reder er kendt. Som Redetræer opgives Skovfyr og Gran. Bestanden er talrig (Skovrider P. JENSEN). Den er indvidere almindelig i Mygind Skov. Her ruger konstant 2, undertiden 3 Par, men kun et enkelt Redetræ er kendt (Skytte C. POULSEN). Paa Løjstrup Skovdistrikt ved Langaa forekommer Grønspætten ogsaa rugende, to Reder er fundet i hul Poppel. Bestanden har været konstant gennem mange Aar (Inspektør N. PETERSEN). Zool. Mus. har et Kuld Æg, taget i Løjstrup Skov 1910.

Distrikt 13 a maa siges at høre til de Omraader i Danmark, hvor Grønspætten er talrigst repræsenteret; dette gælder ogsaa de andre djurslandske Distrikter.

13 b. (Mariager). I dette Distrikt er Grønspætten ogsaa hyppig, særlig i de Skove, der ligger mellem Mariager og Randers Fjord. Inde ved Hobro er den sjældnere, selv om det ser ud til, at den er ved at finde Vej til Skovene i Byens nærmere Omegn. Politimester ANDR. BARFOD, Hobro, meddeler imidlertid følgende: „Grønspætten, som jeg kun har kendt fra Fjellerup pr. Tranehuse, Mejlgaards Skov, er nu kommet til Hobro. Jeg hørte den 1. Gang i det tidlige Foraar i Aar og har med Mellemrum hørt den af og til i Skovene, der fra Hobro fører langs Fjorden ad Mariager. Den 28.—29. Sept. (1944) var den ved „Blaakilde Mølle“ tæt ved Byen, og det lykkedes mig tydeligt at se den paa Flugt i Skovkanten. En af mine Betjente mener at have hørt den en enkelt Gang i Fjor, men jeg selv, der har færdedes meget i Skoven siden 1937, har ikke tidligere observeret den.“ I Hov Skov ved Mariager ruder den konstant. 1—2 Reder er kendt. Den er først blevet fast Beboer i Løbet af de sidste 20—30 Aar. Dog gik Bestanden tilbage efter de strenge Vintre, men synes nu at have overvundet Følgerne. Grønspætten har benyttet Bøg til Redetræer. I en lille, udgaaet Bøg havde en Grønspætte og en Flagspætte Reder ca. 1 m fra hinanden (Skovejer KROGH JØRGENSEN). I Kjellerup Storskov er der set 1 Rede, anlagt i Bøg. Fuglen ruger konstant hvert Aar (Skovfoged OLSEN). I Demstrup Plantage er den ikke fundet ynglende. Grønspætten saas første Gang paa denne Lokalitet for ca. 10 Aar siden. Plantagen er nu ca. 35 Aar. Nu ses den ret hyppigt. I Maanederne Dec., Jan. og Febr. er den ikke observeret paa Stedet, mens den derimod ses fra det tidlige Foraar til Efteraaret (Inspektør FR. THYE). I Støvringgaards Skove ses og høres den jævnligt, og man formoder, at den yngler, selv om der ikke er observeret Reder. Antallet af Fugle er ikke i Tilbagegang, snarere det modsatte (Skovrider C. POULSEN). Længere mod Øst ligger Gjessinggaard Skove, tilhørende Kammerherre C. v. FOLSACH, som meddeler, at Grønspætten er almindelig i Godsets Skove. 2 à 3 Par yngler aarligt. Den ruger konstant hvert Aar, og heller ikke her er der Tale om Tilbagegang. Rederne er som Regel anlagt i Bøg. A. STEINBACH har gjort følgende Iagttagelser: „Grønspætten er paa forskellige Aarstider truffen i Støvring—Gjessinggaard—Sødringholm—Hou—Munkholm—Himmelkold—Skrodstrup— og Kellerup Skove, samt Plantagerne Nord for Spentrup. Som Rugefugl er den set i Gjessinggaard—Sødringholm—Hou—Munkholm—Himmelkold—Skrodstrup— og Kjellerup Skove, flere af de her nævnte Steder siden 1924. Den har aldrig været særlig talrig, idet der sædvanligvis kun har været 1 sjældnere 2 Par hvert Sted. Dens Redehuller har jeg sædvanligvis set i Bøg, en enkelt Gang i anden Træsart, saa vidt jeg husker Ask. Jeg har ikke fundet dens Redehul i Støvringgaard Skov, men dette er ikke ensbetydende med, at den ikke et Aar har ynglet derude. I Plantagerne Nord for Spentrup er

- den kun Strejffugl, da Granerne ikke er gamle nok til dens Redehuller.“ Disse Oplysninger suppleres med følgende Data: „27. Aug. 1924 Redehul i Bøg i Sødringholm Skov. 7. Juni 1927 Redehul i Bøg, 6 Æg, Hou Skov. 7. Maj 1933 Redehul i Ask (?) Skrødstrup Skov. 15. Maj 1934 Redehul i Bøg, Hou Skov. 16. Juni 1934 Redehul i Bøg med Unger, Skrødstrup Skov. 14. Juni 1934 set to Par i Støvringgaard Skov. 7. Maj 1934 Rede i Bøg, Gjessinggaard Skov. Juni 1940 Rede i Bøg, Hou Skov. 16. Marts 1940 hørte og saa en enkelt i Støvringgaard Skov. 20. Nov. 1943 saa en enkelt i Hou Skov. 23. April 1944 saa en enkelt i Hou Skov. I Hou Skov, hvor jeg er kommen en Del siden 1924, har den været meget konstant Rugefugl, naar man regner Hou Skov og Jomfrubakken under ét. Jeg har her set dens Rede baade i frisk Træ og i halv- og helraadne Stammer.“ Andre spredte Meddelelser fra Distriktet: „Lindum Skov (Se D. 14) og Onsild Krat. Temmelig almindelig. Ikke fundet ynglende“ (AXEL JACOBSEN). „Har set Arten hvert Aar, men ikke i saa stort Antal som Fladbro“ (J. ØRRITS). „Jeg har hørt og set den d. 3. Aug. 1939 i Humstrup Skov Syd for Ø. Tørslev samt flyvende over Engene omkring Tvede Aa“ (Professor BRØNDSTED). „I en lille Skov Syd for Mariager iagttog jeg en Grønspætte den 14. Aug. 1931“ (B. LØPPENTHIN i D. O. F. T. 25, 1931). Grønspættens Rede er observeret i Gjessinggaard Skov i Trediverne (Forstander J. HØYER). „Paa en Ekskursion til Gjessinggaard Skov (Humstrup Skov) ved Randers Fjord den 22. Maj 1932 blev Grønspættens Rede fundet i en gammel Eg, midt i Hejrekolonien Omraade. Rede ca. 2 m over Jorden“ (TH. KJÆR). Zool. Mus. har en ♀ ad, Kjellerup ved Mariager 16. Nov. 1922.
14. (Viborg). A. STEINBACH har paa alle Aarstider truffet Grønspættens i Fussingø Skove og Plantagerne ved Fladbro. I de 20 Aar, han har været i Randers, har han kendt den som Rugefugl i Skoven ved Fussingø, hvor Antallet af Ynglefugle skønsmæssigt aldrig har oversteg 1 à 2 Par. Ved Fladbro er den kun kendt som Strejffugl. I Vinterhalvaaret synes den at forekomme noget hyppigere end ellers ved Fussingø. Ovennævnte Iagttager har i øvrigt gjort følgende Observationer i Distriktet: „18. Aug. 1926 set en enkelt i Fladbro Plantage. Fussingø: Juni 1924, 11. Maj 36, 22. Nov. 42 5-6 Stk., 24. Jan. 43, 29. Maj 43, 5. Sept. 43 og 2. og 16. Apr. 44, 26. Apr. 1944 hørt og set 1 i Fladbro.“ Skovrider POULSEN, Fussingø, bekræfter, at Grønspættens færdes paa Distriktet hele Aaret, han har dog aldrig fundet Reder. Skovrider POULSEN tør heller ikke udtale sig om et eventuelt Træk, men nøjes med at fastslaa, at Bestanden er konstant og har været det de sidste 22 Aar. Paa Kortet er Fussingø angivet som Ynglelokalitet, alle de foreliggende Oplysninger taler for, at Grønspættens regelmæssigt ruger paa Stedet. I Ulstrup Skov er ca. 4 Reder observeret, alle i gamle Bøge (Navn ulæseligt). Paa Bidstrup Skovdistrikt er Grønspættens almindelig Rugefugl, ialt er fundet ca. 25 Reder, anlagt i Rødel, Poppel, Bævreasp og gl. Rødgran. Antallet har været nogenlunde konstant i de sidste 33 Aar, selv om den tilsyneladende

nu knapt er saa stor som tidligere. Som Grunde til Tilbagegangen nævnes Mangelen paa gamle Redetræer samt Skovmaarens Fredning (Overskovfoged P. A. K. PEDERSEN). Grønspætten er ogsaa almindelig Yngleflugt i Hjermind Skov ved Bjerringbro. Med Sikkerhed kendes fire Reder, men man mener, at der er mange flere. Bøg og Birk er benyttet. Den har ruget paa Stedet i mindst 30 Aar, og Antallet synes at være konstant, maaske en lille Smule i Fremgang (Forstkandidat ERIK CHRISTIANSEN). I Viskum Skov pr. Vejrumbro er Grønspætten fast Yngleflugt. 3—5 Reder er observeret, hugget i Asp, Eg og Skovfyr (Skovejer HARALD THISTED). I Thorsager Skov findes den Aaret igennem (Proprietær C. N.; Resten ulæseligt). Endvidere ruger den i Palstrup Skov, hvor 2 à 3 Par findes konstant. I Løbet af de sidste 9 Aar er fundet 5 Reder, anlagt i Eg, Bøg og El. Der er observeret Forøgelse i Antallet i Foraarstiden, paa hvilket Tidspunkt der er set Slagsmaal mellem Hanner (Skovfoged LARSEN). Godsejer D. LAURSEN meddeler for Omstrup Gods Vedkommende, at Grønspætten forekommer spredt Aaret igennem. Den er ikke konstateret ynglende, selv om det formodes, at den gør det. Det Antal Eksemplarer, der opholder sig i Skoven, er vistnok nogenlunde konstant. I Sødal Skov er Udbredelsen noget lignende. Den forekommer spredt Aaret igennem. Reder er ikke iagttaget, men Bestanden har været uforandret gennem de sidste 17 Aar (Skovejer K. LUND). Paa Tjele Skovdistrikt yngler Grønspætten hvert Aar, 2—4 Par yngler aarligt. Som Redetræer er brugt Bøg, Eg og Asp samt tør Gran. Antallet af Par har været konstant fra 1892 til de kolde Vintres Komme (1940). Derefter synes den at være gaaet noget tilbage. Antallet forøges Foraar og Efteraar med fremmede Grønspætter paa Strejftog (Skovrider H. F. HØRSTMANN). I Undallslund ses Grønspætten kun enkeltvis om Efteraaret (Skovfoged P. CHRISTIANSEN). I Margrethelund Plantage ses den spredt om Sommeren, den er ikke konstateret ynglende, og den er i Tilbagegang, fordi en stor Del af Plantagen nu er fornyet. Indtil 1934 var der til Stadighed Grønspætter i Plantagen, og den ynglede rimeligvis. Skovfoged CHRISTIANSEN fra Undallslund meddeler, at Grønspætten for ca. 20 Aar siden ynglede i en hul Poppel paa Margrethelunds Areal, og Skovfoged DALSGAARD fra Margrethelund skriver, at den (før Stormen 8. Feb. 1934) havde hugget dybe Huller i Ædelgran. Nu, da Plantagen i det væsentligste er fornyet, kommer den kun paa Strejff. P. SKOVGAARD har nævnt den fra mange Lokalteter i Viborgs Omegn. I D. F. 1924 angiver han den som ynglende i Vindum, Aunsbjerg, Lindum, Viskum, Hald, Sødal og Palstrup Skove. De senere Aar ogsaa i Strikes Plantage, Undallslund og Margrethelund, et enkelt eller nogle faa Par hvert Sted. Imidlertid er den atter forsvundet fra de to sidste Lokalteter efter Skovfogderne CHRISTIANSENS og DALSGAARDS Udsagn. I D. F. 1921 skriver SKOVGAARD: „Grønspætten ses af og til i Eggen, yngler ogsaa i de større Skove, i Efteraaret 1916 saa jeg den usædvanlig hyppigt. 26. Okt. Viborg Hedeplantage. 29. Okt. Krogsskov. 30. Okt. Hedeplantagen. 16. Apr. Skovsgaard“. A. KOFOED

meddeler i D. O. F. T. 19, 1925, at Grønspætten ofte yngler i Hald Egeskov (efter Udsagn af Skovfogeden). Samme Sted observerede B. LØPPENTHIN den 5. Juni 1927 et nyhugget stort Spættehul i frisk Egetræ. Hullet var rimeligvis frembragt af Grønspætte. I Skoven ved Hovedgaarden Aunbjerg forekommer den spredt. Gennem 15 Aar er iagttaget ca. 20 Reder, særlig i gammel Ask, en enkelt i El. Bestanden er vokset gennem de sidste 20 Aar. I 1925 rugede den ikke paa Stedet (Godsforvalter TH. SANDVAD). Paa Viborg Statsskovdistrikt færdes Grønspætten enkeltvis hele Aaret. Den er ikke truffet ynglende, men det antages, at den har ynglet i Kompedal Plantage for ca. 8-10 Aar siden i en gammel Rødgran. I Ulvedal Plantage saa Skovfogedaspirant MADSEN i 1926 flere ynglende (HALFDAN LANGE). Efter Maleren LEIF RAGN-JENSENS Udsagn kommer den kun til Kompedal Plantage paa Efteraarstræk, idet han har hørt den enkelte Gange der om Efteraaret de sidste 6-7 Aar. Der er aldrig observeret mere end en ad Gangen. Har Grønspætten saaledes ynglet i Kompedal Plantage, synes det at dreje sig om et isoleret Tilfælde. Det er ellers ikke lykkedes at faa mere fyldige Oplysninger fra dette store Distrikt. 2-3 Par har fast Ophold i Hedeselskabets Plantager omkring Harbolunde ved Funder. Den er ikke med fuld Sikkerhed fundet ynglende, skønt der vist ikke er Tvivl om det, da den færdes paa Arealerne Aaret rundt, og der synes at være flere Fugle paa Distriktet om Sommeren (Skovfoged K. RASMUSSEN). I Plantagen ved Bøllingsø Vest for Silkeborg kommer Grønspætten paa Strejf nogle Dage om Efteraaret, somme-tider tager den Ophold i længere Tid (CHR. CHRISTIANI). Zool. Mus. har en ♂ fra Palstrup ved Rødkjærsbro Feb. 1916. Fru S. LERCHE LAURSEN, Bjerringbro, skriver i Brev 1935 til H. LANGE: „Den tiltager“. I D. F. 1920: „Grønspætten Ulstrup Foraar 1905, Bjerringbro Foraar 1905.“ Naturhistorisk Mus. har en ♀ ad Randers 7. Nov. 1912. Læge G. RENDTORFF i Randers skriver 1932 til Dr. phil. P. JESPERSEN: „En Ejendommelighed ved Viskum—Thorsager—Hemmestrup-Skovkomplex er den ret almindelige Forekomst af Grønspætten, ogsaa nu til Dags. Formodentlig er det den store Rigdom paa Myrer, der bevirker det“. „Distrikt 14, Ret alm. ynglende Gødvad Bakker“ (N. H. JENSEN). „Sept.—Okt. saas Grønspætten jævnlgt i Fussingø Skovene“ (Mag. scient. KNUD PALUDAN). Endelig 2. og 19. Nov. 43 Viborg, 9. Sept. 37 Kellerrup, 24. Okt. 38 og 15. Okt. 39 Kragelund (C. M. POULSEN).

15. (Holstebro—Skive). En ♂ er skudt ved Vinderup 15. Marts 1944 (C. M. POULSEN). I Plantagen ved Estvadgaard er den imidlertid ikke bemærket (Plantør GIVSKOV DEIN). Derimod er den 2 Gange fundet ynglende paa Feldborg Plantagedistrikt. Første Gang i en Redekasse i 1932, næste Gang i en Ædelgran i 1943. Ellers forekommer den spredt hele Aaret, hvilket har været Tilfældet i de sidste 20 Aar. Antallet holder sig tilsyneladende ret konstant (Statsskovrider S. PLOUGHELD). C. M. POULSEN, Silkeborg, har i Yngletiden iagttaget Grønspætten tæt Øst for Holstebro.
16. (V. for Struer—Holstebro). I dette Distrikt forekommer Grøn-

- spætten kun paa Strejftog. Paa Klosterhedens vidtstrakte Distrikt er den observeret 5-6 Gange. Den viste sig første Gang for ca. 5-6 Aar siden (Statsskovrider K. NEDERGAARD HANSEN). I D. O. F. T. **24**, 1930, meddeler J. TANG PETERSEN fra Nr. Vosborg, at han den 2. Aug. 1920 saa en, der kom flyvende lavt over Gaarden og siden jævnlgt holdt sig i Haven og Plantagen til 16. Sept. I 1921 hørte han en skrige i Haven 14. Okt., og den blev til 20. Nov. Paa Ulfborg Distrikt er den observeret en enkelt Gang for ca. 6 Aar siden (Statsskovrider Sv. LUND CHRISTJANSEN). En ♂ skudt ved Ulfborg 4. Marts 1942 (C. M. POULSEN).
- 17.** (Ringkøbing). Fra dette store Omraade er kun indløbet meget faa positive Oplysninger. En ♂ er skudt 12. Dec. 1941 ved Ringkøbing (C. M. POULSEN). Den 24. Marts 1936 saas en enlig Grønspætte flyvende midt ude over de vidtstrakte Skjernaas Enge, mange Kilometer fra nærmeste Bevoksning (PAUL JÜRGENSEN i D. O. F. T. **31**, 1936).
- 18.** (Herning). For ca. 20 Aar siden blev en Grønspætte skudt i Ørre, og siden er den blevet set af og til, mest i Efteraarstiden, altid enkeltvis og ret sjældent (Pastor H. POULSEN). En ♂ blev skudt ved Vildbjerg 2. Okt. 1941 (C. M. PoulSEN). I Hedeselskabets store Plantager Syd for Herning (omkring Birkebæk) forekommer den spredt hele Aaret, og det menes, at den yngler der (Skovrider MØRCH SØRENSEN). C. OVERGAARD har meddelt C. M. POULSEN, at 2 Par Grønspætter nu yngler ved Skærbæk Syd for Herning, altsaa i førnævnte, store Plantagekompleks. Ved samme Lejlighed oplyses det, at den ogsaa yngler i Hesselvig Plantage. I D. F. 1935 skriver OVERGAARD, at „den er meget almindelig som Vintergæst i Plantagerne, hvad ogsaa Telefonpælene langs Vejen gennem Plantagen fra Høgildgaard til Birkebæk vidner om. --- Den er truffet ynglende flere Aar ved Birkebæk, men kun et enkelt Par.“ I Høgildgaard Plantage, der ejes af Godsejer PONTOPPIDAN, har Ejeren ofte iagttaget Grønspætten i Foraarstiden.
- 19.** (Brande—Give). I Slutningen af November 1920 saas en Grønspætte i et fældet Piletræ paa Gaden i Sdr. Omme By (O. CHRISTOPHERSEN i D. O. F. T. **25**, 1931). I Hastrup Plantage pr. Thyregod er den almindelig Ynglefugl (KAJ WESTERSKOV). Efter Skovfoged FREDERIKSENS Udsagn skal den have ynglet der gennem en Aarrække. I Forbindelse hermed oplyser Skovfoged N. H. JENSEN, Fredericia, at der i 1934 saas et Par ynglende Grønspætter i Plantagen. Endvidere er den almindelig som Ynglefugl i Rørbækgaards Skov ved Rørbæk Sø. I Skoven er et stort Antal Ege, i hvilke der ses mange Redehuller af Grønspætten. Der er ogsaa anlagt Reder i Telefonpælene langs Vejen gennem Skoven. I Pælene findes baade enkelte og flere Reder under hinanden, kun een er benyttet ad Gangen. Rørbæk Skov er den Lokalitet, hvor KAJ WESTERSKOV har set de fleste Grønspætter og de fleste Redehuller. I Gludsted Plantage er der observeret en Rede, og Arten forekommer spredt i Plantagen Aaret rundt. I Nørlund Plantage er der ikke set Reder, skønt Fuglen ogsaa her træffes spredt hele Aaret. I Gludsted begyndte den at ruge for 10-15 Aar siden. Bestanden er gaet ned under de haarde Vintre. (Se endvidere under Palsgaard

Distrikt — D. 20). Fostass. E. C. BRANDT, der i 1936 har opholdt sig paa Palsgaard Statsskovdistrikt, har i dette Tidsrum ikke observeret Grønspætten i Plantagerne, selv om den ellers forekommer ret hyppigt paa Distriktet.

20. (S. f. Silkeborg). I Silkeborg Statsskove er Grønspætten almindelig som Ynglefugl, og Antallet af Ynglepar synes at være ret konstant. Konservator C. M. POULSEN, Silkeborg, der er en god Kender af Fuglelivet i Byens store Skove, oplyser, at der var 10 Ynglepar i 1943. Som Redetræer er anvendt Birk, El, Bævreasp, Bøg og sjældnere Gran og Lærk. I en Artikel i F. og F. i 1938 fordeler C. M. POULSEN Bestanden paa denne Maade: 2 à 3 Par i Silkeborg Vesterskov, 1 à 2 Par i Silkeborg Nordskov (Distrikt 21), 1 (2) Par i Sønderskov og ligeledes 1, undtagelsesvis 2 Par i Rustrup Skov og Gessø Skov. Med Mellemrum 1 Par i Lysbro Skov. Statsskovrider SCHOUBYE, Silkeborg, bekræfter, at Grønspætten er almindelig Rugefugl i Skovene. Antallet af Par synes at variere. Der er set Reder i Bøg, Birk og El. Paa Højkol, der er en Del af Rye Sønderskov, menes ca. 6 Par at være spredt ud over Skoven (Skovfoged ERIK M. PÆDERSEN). I Rye Nørreskov er Grønspætten almindelig hele Aaret. Der er set Mængder af Spættehuller i Birk, El og en Del i Bøg og Gran, men man tør ikke afgøre, hvilke der stammer fra Flagspætter, og hvilke der maa tilskrives Grønspætten (Skovrider TØNNING). Skovrider V. BENZON har for Skærbæk Plantages og Ildal—Høvild Skoves Vedkommende observeret 3 Reder i Bøg og Asp. Fuglen forekommer spredt paa Lokaliteterne. I Vissinggaard Skov træffes Grønspætten spredt. I 1943 observeredes 1 Rede. Tidligere er flere iagttaget. Den har ruget paa Stedet i mange Aar, og Antallet synes konstant. Som Redetræer er anvendt gamle Graner og hule Elletræer (Ingeniør O. E. ANDERSEN). Paa Addithus Skovdistrikt er den almindelig (Skovfoged V. CHRISTENSEN). I det nærliggende Løndal er den ligeledes hyppig, skønt der kun er iagttaget 1 Rede i en stor, gammel Ægelgran. Bestanden, der formindskedes under de haarde Vintre, er tilsyneladende atter i Fremgang (Skovrider A. E. CHRISTENSEN). Paa Palsgaard Distrikt er Grønspætten almindelig Ynglefugl; til Redetræer er brugt forskellige Arter af Løvtræer, El etc., men Rødgran, Ædelgran og Telefonpæle er ogsaa taget i Anvendelse. Ogsaa her tog Bestanden af i de haarde Vintre (Statsskovrider K. KIERKGAARD). Disse Oplysninger falder godt sammen med dem, E. WIELANDT har givet i D. F. 1924. I St. Hjælland Plantage findes konstant 1 eller 2 Par. I 1943 havde 1 Par Rede i en Rodel i Skovridergaardens Have, og det menes, at Parret ogsaa har ruget de foregaaende Aar. For ca. 25 Aar siden optraadte den for første Gang paa St. Hjælland, og i de første Aar saas kun enkelte Fugle. Nu findes der 3-4 Fugle paa Lokaliteten hele Aaret. I Foraarstiden synes der dog at være nogle flere (Skovrider P. J. MADSEN). Skovfoged N. H. JENSEN, Fredericia, oplyser, at der er fundet en Rede i gammel Ædelgran i St. Hjælland Plantage 1934. I Kongsø Plantage ved Bryrup har Plantør M. MORTENSEN ikke fundet den rugende, men Grøn-

spætten træffes enkeltvis, særlig om Sommeren. For nogle Aar siden blev en Unge med Dun mellem Fjerene fanget i Selskab med nogle Skadeunger af samme Alder. Formodentlig er den kommet fra Palsgaard Distrikt. Grønspætten saas første Gang paa Lokaliteten omkring 1934. Desuden er det lykkedes at samle følgende Oplysninger: „I August 1943 har jeg set Grønspætten i Snabegaard Plantage Nord for Bryrup i Midtjylland“ (Lektor BÆRIT ASMUND). Silkeborg: ♂ $28/3$ 16, Marts 20, Kuld Æg (6) $17/5$ 20, ♀ $13/11$ 20, (Zool. Mus.) $23/3$ 16, Feb. 20, $9/9$ 29, $20/11$ 37, Okt. 37, $23/11$ 37, $4/12$ 37, $25/4$ 38, $14/5$ 38, $16/8$ 38, $11/10$ 38, $16/10$ 38, $28/10$ 38, $20/11$ 38, $26/11$ 38, $20/11$ 39, $5/12$ 39, $26/12$ 40, ♀ $10/10$ 42, Addit juv. $17/8$ 31, Svejlbæk $19/10$ 36, Salten $23/11$ 36, Brædstrup $13/12$ 37, Hampen juv. $28/10$ 40, ad. $11/11$ 43, Them $21/10$ 40, Vrads juv. ♂ $11/10$ 42, Ry $23/12$ 37 (C. M. POULSEN).

21. (Aarhus). I de udstrakte Frisenborg Skove ruger Grønspætten spredt. Der er iagttaget Reder i Bøg og Eg. En enkelt Rede var i Gran. Antallet af Par var for til 10 Aar siden temmelig ringe, nu synes der at være Fremgang (Skovrider H. H. BILLMANN). CHR. KRÜGER meddeler i D. O. F. T. 28, 1934, at han i Aarene 1926 til 1928 flere Gange saa Grønspætten i Frisenborg Skovene, og det var hans Indtryk, at mindst 3 Par holdt til der. I et senere Brev tilføjes, at „den var ikke almindelig, men paa en Tur gennem Skovene fik man den dog at høre eller se“. I Skørring og Sjelle Skovene menes Grønspætten at forekomme Foraar, Sommer og Efteraar, medens den ikke er bemærket om Vinteren. Den ses enkeltvis, undertiden findes dog vist 2—3 Stykker (Gaardejer CHR. NYGAARD). Lokaliteten er paa Kortet angivet med en aaben Cirkel, da det ikke er muligt med de foreliggende Oplysninger som Grundlag med Sikkerhed at sige, at den ruger paa Stedet. Grunden til, at den ikke findes paa Lokaliteten om Vinteren, kan skyldes, at dens hovedsagelige Vinterføde, *Formica rufa*, ikke findes i Skoven. I Trige og Lisbjerg Skove Nord for Aarhus forekommer Grønspætten hele Aaret „og vistnok parvis“. Der er dog ikke fundet Reder (Skovfoged TH. SECHER JENSEN). Paa Kortet er anvendt Betegnelsen „sandsynligvis rugende“, idet den Omstændighed, at den ses hele Aaret, berettiger denne Antagelse. I Linæa Vesterskov er Grønspætten almindelig. Der er fundet 3 Reder i Bøg, Rødgran og El. Antallet synes konstant (Skovfoged K. J. HEMMERSAM). I det store Skovkompleks omkring Hemstok og Nygaarde ruger enkelte Par. Reder er observeret i Bøg og Ædelgran. Den har ruget i mange Aar, og der er tilsyneladende ingen Ændring i Antallet. Ved Sophiendal ses Grønspætten til Stadighed; i Vinteren 1943—44 er den dog ikke set (Godsejer JOHNS JENSEN). Omkring Godset Constantinsborg Vest for Aarhus har Godsejer PONTOPPIDAN enkelte Gange i Foraars-tiden set Grønspætten. Den er skudt paa Strejftog i Stautrup Skov 1933 og i Viby Høskov 1935 (SIGFRED KNUDSEN i „F. og F.“ 1936). I Skovene omkring Aarhus er Grønspætten sjælden. Skovrider BANG har enkelte Gange i Foraarsmaanederne iagttaget den i den forstbotaniske Have bag Skovridergaarden. I Fløjstrup Skov længere mod Syd rugede

Grønspætten i 1942 og 1943. I 1944 har den vist ikke ruget. Ellers ses Grønspætten paa Strejf i Fløjstrup, Dyrehaven, Enemærket og Hørret Skov Foraar og Efteraar (Skovfoged JOHS. JENSEN). I Østergaard Skov ved Malling færdes Grønspætten hele Aaret med Undtagelse af Vintermaanederne. Der er ikke fundet Reder, men Ejeren, Godsejer DAHL, mener alligevel, at den yngler. Den har konstant været paa Distriktet siden 1923, da Godsejer DAHL overtog Østergaard. Den er oftest iagttaget i den store Have. Lokaliteten er paa Kortet angivet som „sandsynligvis Ynglested“. I Skanderborg Dyrehave er den almindelig som Ynglefugl. Skovfoged V. ANDERSEN oplyser, at 1—2 Par har ruget i Dyrehaven de sidste 14 Aar. Antallet veksler noget. Fhv. Gaardejer RANDLØV har til den zootopografiske Undersøgelse skrevet, at Grønspætten opholdt sig i Skanderborg Dyrehave hele Sommeren 1933 og formentlig ynglede der. Ogsaa i 1939 ynglede den. 2 eller maaske 3 Par Reder denne Sommer, og rundt i Egnens Skove kunde man høre dens høje, gøende Stemme. I 1935, 36 og 38 har den ynglet i samme Redehul ca. 7 m oppe. Forfatteren har selv iagttaget Grønspætten ved Rede i Dyrehaven i Forsommeren 1943. Reden var hugget i Eg og sad ca. 4 m oppe. Spredte Data: Set Grønspætte ved Faarvang i 1930erne (Forstander J. HØYER). Lillering juv. $\frac{4}{11}$ 39, Hammel $\frac{11}{12}$ 37 (C. M. POULSEN). Skanderborg Dyrehave $\frac{9}{2}$ 19, $\frac{6}{3}$ 21, $\frac{26}{2}$ 26, $\frac{5}{4}$ 33, Ry Mølle $\frac{8}{2}$ 25 (R. P. RANDLØV), Mjesing $\frac{21}{8}$ 23 (WINDEBALLE).

- 22 a.** (S. Djursland). I Sofie Amaliegaard Skov ved Hornslet er Grønspætten almindelig Ynglefugl, idet 6—8 Par efter Skovfoged PETERSENS Udsagn ruger i den ret udstrakte Skov. Flere Reder er anlagt umiddelbart over hinanden i en gammel Birkestub, der staar i en gammel Rødgransplantning. En anden Rede var indhugget i en meget stor, gammel Bøg, der stod i Udkanten af Skoven. Da jeg selv i Foraaret 1944 var ude at bese Lokaliteten, hørte og saa jeg et Par. Fuglen har ynglet i de sidste 40—50 Aar. I den nærliggende Rosenholm Skov er den ogsaa almindelig, og der kendes ca. 8 Reder. Den har ruget i mange Aar. I Rosenholm Skov er Rødel og beskadigede Rødgran og Bøg brugt som Redetræer (Skovrider C. NIELSEN). Ved Vosnæs ruger den sandsynligvis ikke, men træffes dog som tilfældig Gæst i Juli og August. Disse Besøg har været konstante de sidste 35 Aar. Paa Kalø yngler den ret almindeligt hvert Aar. Som Redetræer har været anvendt Bøg og Rødel. Man mener at have iagttaget Foraarstræk (Skovrider TH. WELLENDORF). Jagtkonsulent J. BJERGTHOMSEN bekræfter, at den yngler i Røndeegnen, og efter hans Mening er Bestanden absolut ikke i Tilbagegang. Naturhistorisk Museum har opstillet en biologisk Gruppe, bestaaende af et Par Grønspætter med 5 Unger uden for Reden, der er hugget i Bøg. Gruppen er fra Rønde 1942. I den paa stærkt kuperet Terræn anlagte Trehøje Plantage forekommer Grønspætten enkeltvis hele Aaret. Reder er ikke set (Plantør FR. POULSEN). Paa Gaarden Strandkjærs Areal (Molslaboratoriets Grund) færdes Grønspætten til Stadighed, og efter Museums-

direktør THAMDRUPS Mening har den ynglet paa Stedet i Sommeren 1944. Under et Besøg paa Stedet i Juni 1944 søgte jeg forgæves efter Reder, der imidlertid let kan undgaa Opmærksomheden paa det med forskellige Løv- og Naaletræer bevoksede Areal. Senere viste et Par sig med Unger paa Strandkjær, saa det er højst sandsynlig, at den har ruget der. Der er dog Mulighed for, at Fuglen kan være kommet fra den nærliggende Lyngsbækgaard Skov, hvor den hyppigt ses Aaret rundt. Godsejer TYGGE SKHEEL oplyser, at der ikke er set Reder i Lyngsbækgaard Skov. HANS WONSILD meddeler dog, at han, da han i Midten af Trediverne holdt Ferie paa Mols, ofte hørte Grønspættens Skrig fra Fredskoven ved Lyngsbækgaard. Iagttageren har aldrig set Unger eller Rede, men da Fuglen i samtlige Ferier, fra 1933 til 1936, lod sig høre næsten daglig, vil Meddelelsen regne med, at Lyngsbækgaard Skov er Ynglelokalitet. Hr. WONSILD har noteret den for den 10. Aug. 1936. Skovrider AKSEL THYSSÉN, Ebeltoft, meddeler for Hede-selskabets 2. Distrikts Vedkommende, at Grønspætten spredt forekommer i Plantagerne, der for en stor Del skriver sig fra 1919. Der er observeret 2 Reder, en paa Skærsø i Draaby Sogn og en i Feldballe Sogn. Redetræer var Skovfyr og Bøg. Bestanden menes at være i Fremgang, og den forøges Efteraar og Vinter med omstrefjende Fugle. Grønspætten blev første Gang set for ca. 15 Aar siden. Andre Data for 22 a: Ebeltoft $\frac{30}{7}$ 38, $\frac{4}{3}$ 39, Vraa pr. Vrinneres $\frac{20}{10}$ 38, Løgten $\frac{7}{5}$ 21 (C. M. POULSEN). ♀ Løgten $\frac{28}{3}$ 15, ♂ juv. Hornslet $\frac{29}{6}$ 16, ♂ Rønde $\frac{10}{5}$ 17, ♀ Lyngsbækgaard $\frac{2}{11}$ 20 (Zool. Mus.).

- 22 b.** (Grenaa). I Skram sø Plantage ved Tirstrup ses og høres den hele Aaret, selvom der kun iagttages enkelte Eksemplarer. Der er observeret enkelte Reder i Sølvpoppe. Efter alt at dømme ser det ud til, at den breder sig paa Stedet (Bestyrer HÆLGE FABRICIUS). I Skoven ved Høgsholm ses den enkeltvis hele Aaret. Der er ikke set Reder. Efter Forpagter K. SCHMIDTS Skøn synes den at være i Tiltagende. Paa Ruggaard Skovdistrikt ruger den konstant. Gran, Fyr og forskellige Slags Løvtræer har været anvendt til Redetræer. Den har ruget i mange Aar (Hofjægermester MOURIER-PETERSEN). I Katholm Skovene er den meget almindelig som ynglende, og Antallet af Fugle er stærkt stigende (Godsejer C. F. COLLET). Grønspætten forekommer ogsaa i Grenaa Kommunes Plantage, hvorfra Kommuneskolen i Grenaa 2 Gange har faaet Eksemplarer til Udstopning (Overlærer K. WIND). I Ørbæk Skov ved Kolind findes altid enkelte Eksemplarer, skønt den vistnok ikke ruger paa Lokaliteten. Bestanden forhøjes i Foraarsstiden med strejfende Fugle (Skovrider P. E. GØTZCHE). I hvert Fald for en Aarrække siden havde Grønspætten i Løbet af 3 Aar 2 Gange Rede med Unger i en Bøg paa Godset Vedø Nord for Kolind Station (Plantør OLSEN, Gjerrild). I Plantagerne paa Norddjursland (Emmedsbo Plantage, Hemmed Plantage) findes Grønspætten til Stadighed. 3 Reder kendes i Rødel, Poppel og Skovfyr. Antallet har været nogenlunde det samme de sidste 40 Aar (Plantør OLSEN). I Benzon Skove er Grønspætten almindelig. Antallet af Reder er ukendt. Men Bestan-

den er konstant, og Fuglen har været almindelig i mange Aar (Skovrider J. HANSEN). I Mejlgaards Skove er Arten særdeles almindelig, idet Skovfoged CHR. PETERSEN anslaaer Antallet af Ynglepar til ca. 10. Almindeligste Redetræer er Birk og Rødel. Andre Data fra D. 22 b: Hørte Grønspætten Juli 1943 i en Gruppe Fyr ved Stranden (Forfatteren). Juv. 4. Feb. 1914 Benzon, 24. Dec. 1938 og 24. Nov. 1940 Grenaa, ad. 2. Nov. 1920 Djursland (C. M. POULSEN). Følgende Meddelelse stammer fra Professor J. N. BRØNDSTED: „Jeg traf Grønspætten 1. Gang den 17. Juli 1935, spadserende paa en Vej i Nordkanten af Overskov, tæt ved Brøndstrup Trinbræt 2 km Nord for Gjerrild. Den var i Færd med at fouragere, men absenterede sig hurtigt ind i en lille Naaletræsplantage langs Jernbanen, hvor senere i alt mindst 3 Exemplarer iagttoges. Jeg antager, der har været en Familie. To Aar senere: den 13. og 14. Juli 1937, traf jeg Grønspætten igen paa nøjagtig samme Lokalitet. Mødet med Grønspætten gentog sig den 28. Juli 1939 igen paa samme Sted, og Dagen efter saa jeg den endvidere i Emmedsbo Plantage, et Par km nordligere“.

23. (Samsø). Grønspætten forekommer ikke paa Samsø (Skovrider Sv. KINDT og Skovfoged AXEL NIELSEN).
24. (Horsens). I Yding Østerskov ruger enkelte Par, vistnok nogenlunde regelmæssigt (Skovrider C. LORENZEN). R. P. RANDLØV har hvert Aar i en lang Aarrække set Grønspætter i Skovene omkring Taaning. I Julianelyst Skov ved Østbirk ses Grønspætten paa Strejf Foraar og Sommer. En senere Meddelelse fra Godsejer POUL HANSEN, dateret den 16. Juni 1944, gaar ud paa, at der omkring nævnte Dato har været en Del Grønspætter i Skoven. Dette kunde tyde paa, at den har ynglet paa Lokaliteten, men sikre Beviser foreligger ikke. Heller ikke i Rask Skov er fundet Reder, og det er tvivlsomt, om Fuglen forekommer der Aaret igennem. Den har imidlertid været iagttaget hvert Aar gennem en lang Aarrække undtagen det sidste Aar (Skovfoged L. PEDERSEN). Skovrider C. LORENZEN har set Grønspætten (et Par) i Hovedgaard Skov ved Hovedgaard Station for ca. 3 Aar siden i Foraars-tiden. Parret ynglede ikke, muligvis fordi der ikke findes gamle Træer i Skoven. I Hadrup Skov og Rathlousdal Skov ruger Grønspætten ret almindeligt (Brugsforeningsuddeler BISGAARD JENSEN). Realskolelærer ELMER FROST LARSEN er kommet til samme Resultat for Rathlousdal Skovenes Vedkommende, idet han ogsaa angiver den som ret almindelig og har set to Reder i Rødel og Bøg. Bestanden synes at være nogenlunde konstant. Paa Aakjær Skovdistrikt ruger Grønspætten konstant. En Rede i Fyr er observeret. Skovfoged K. HORST skriver, at dens Optræden ikke er af ny Dato. Arten optræder parvis, saa der kan næppe være Tvivl om Ynglespørgsmaalet. I Vintertiden kommer fremmede Grønspætter paa Besøg. I Gaardejer N. O. NIELSENS Skov Skablund ved Horsens Fjord ses den hele Aaret. Der er med Sikkerhed fundet 2 Reder, idet Ejeren ved at fælde en udgaaet Ask opdagede 2 Reder i den. Stammestykket med de to Reder er sat op i et andet Træ, hvor Fuglen ses meget. Man har ikke bemærket, om

der har været Yngel i disse gamle Reder. Grønspætten har haft Tilhold i Skablund Skov i de 13 Aar, Gaardejer NIELSEN har haft den. I Stensballegaards Skov findes den vistnok hele Aaret. Der er ikke set Reder, men Fuglene ses to og to om Sommeren. Skovfoged HANSEN har set Reder i gamle Ægelgran, men han mener, at de stammer fra Flagspætter. Paa Kortet er Lokaliteten betegnet som „sandsynligvis Ynglested“. Paa Boller Statsskovdistrikt menes ca. 6—8 Par at have fast Bopæl. Der kendes ikke Reder med Sikkerhed (Statsskovrider AXEL S. SABROE). I Jensgaards Skovdistrikt ved Snaptun findes Grønspætten spredt hele Aaret, der er ikke fundet Reder, men i 1943 saa Skovfoged SKOTTE MØLLER et Kuld flyvefærdige Unger. Det er imidlertid ikke hvert Aar, at den ruger, selv om den er blevet jagttaget gennem en Aarrække. Tilsyneladende forekommer Træk uden for Yngletiden. 3—4 Fugle er det højeste Antal, der er jagttaget. Ved Palsgaard og Juelsminde yngler antagelig 2 à 3 Par hvert Aar. Tidligere har der været flere. Der er fundet Reder i Eg og El. Strandskoven ved Juelsminde er den mest yndede Lokalitet. Et Par plejer at ruge i Parken til Palsgaard (Skytte V. LARSEN). Disse Jagttagelser bekræftes af flere. Konservator H. KLÜWER, Fredericia, oplyser, at den er ret almindelig i Palsgaards Skove ved Juelsminde, og han mener, at den yngler. Den træffes næsten altid i nogle Fyreplantager ved Stranden. „Paa Palsgaard (Juelsminde) yngler flere Par. 3. Juni 1936 hørt Stemmen ustandselig“ (D. O. F. T. 30, 1936). „Paa Palsgaard Skovdistrikt ved Juelsminde ynglede der i 30erne ca. 3 Par, fra 1940—42 var der kun en ganske enkelt, maaske ikke engang Ynglefugl. I 1943 synes den atter at have tiltaget lidt“ (J. HARBOE). „Sønderby pr. Horsens: Set flere Gange Efteraar 1937 af Lærer ASGER KARSTENSEN“ (H. LANGE). „I skovene ved Juelsminde er Grønspætten snarere almindeligere end ved Vejlelfjord sanatorium. 17. Marts 1935 har jeg paa en spadseretur, der strakte sig over ca. 8 km, hørt 2 og set 2, i alt 4 formentlig forskellige fugle. Jeg har paa den egn kun fundet dens reder i egetræer, baade i frønnede grene og hugget ind i fuldstændig frisk stamme. Grønspætten har gennem aarene været en meget hyppig gæst i min have ved Juelsminde Kysthospital. Jeg har en gang set 2 og en gang 3 samtidig i haven, men som regel kom kun een ad gangen“ (KAY SCHÄFFER i D. O. F. T. 31, 1937). Zool. Mus. har en ♀ fra Palsgaard, dat. 8. April 1914. Paa Barritskovs Omraader er Grønspætten almindelig. Der er fundet 3 Reder, men der kan sikkert træffes flere. Der har været Reder i Eg, Bøg og Poppel. Omkring 1925 fandtes sikkert kun et enkelt Par, medens der i de sidste 10—15 Aar har ynglet 3—6 Par (Greve K. BROCKENHUIS SCHACK). I Rosenvolds Skove yngler 3 à 4 Par hvert Aar. 2—4 Par har ynglet gennem de sidste 25 Aar. 4 Par er det almindeligste; Reder i El og Bøg (Skovrider A. PEDERSEN). Det samme gælder Skovene ved Tirsbæk, hvor antagelig ca. 5 Par yngler. Der er set Reder i Bøg og Rødel (Hofjægermester F. NEBERGAARD). I St. Grundet Skov forekommer Grønspætten spredt hele Aaret; et enkelt Par ruger konstant (Skovfoged KNUD LARSEN).

I øvrigt foreligger et stort Antal Meddelelser fra dette Distrikt. Jagt-konsulent VÆLLMERS oplyser, at Grønspætten ruger konstant ved Barritskov. Ellers forekommer den efter hans Mening spredt i Distriktet. KAJ WESTERSKOV meddeler følgende om Omraadet Nord for Vejle Fjord: „Grønspætten er almindelig Ynglefugl, der ses Aaret rundt i Vejle Nørreskov, nogle Par i Omraadet ved Ørnebjerg. Den ruger i Skoven S. for Bredballe. Tirsbæk: Kongeskov og Storskov. Stovby Skov: Vistnok ret alm. ynglende. Stagsrode Skov do. Barritskov do. Den yngler i Roden Skov og Fakkegrav Skov.“ 26. Sept. 1943 saas en flyve over Højlund Skov ved Klostermølle (Forf.). Horndrup $28/8$ 21, Taaning $3/12$ 22, $15/9$ 29, $30/10$ 29, $18/5$ 30, $18/8$ 31, Vrold $29/9$ 31 (R. P. RANDLØV). Ynglende i raadden El i Bjerg Skov (STRANGØ). Vejle: almindelig Ynglefugl (HANS MEINHARDT). „Grønspætten er saa alm. i Bjerre herred, at man næsten tør betegne den som karakterfugl. Man hører og ser den aaret rundt, og den er hyppig som ynglefugl. I 1902 fandt jeg dens rede i et frønnet bøgetræ i skoven ved Vejlefjord sanatorium. I 1912 saa jeg en nys udflyet unge blive madet. . . Paa mine ture gennem disse skove har jeg flere gange rejst Grønspætter, der sad paa de store skovmyrers tuer. I de aar, jeg boede ved Vejlefjord sanatorium, var Grønspætten af og til gæst i min have. . .“ (Overlæge KAY SCHÄFFER). 6. Juni 1934 hørt Grønspætten paa Vejle Kirkegaard (Postmester K. MADSEN). Selv har jeg hørt en Grønspætte skrike i en stor Have ved Bredballe Strand den 6. Juni 1944. Naturh. Mus. i Aarhus besidder en ♂ juv. fra Sondrup 1936. 1 Eksemplar observeret Sommeren 1942 i Serridslevgaard Skov (Inspektør K. WINGØ). Zool. Mus. ejer en ♂ fra Rathlousdal Skov den 15. Febr. 1916. Statsskovrider ALLERUP, Maarum, har et udstoppet Eksemplar fra Skoven ved Vejlefjord Sanatorium, „hvor den forekom ret talrigt“ (1939).

25. (Kolding—Vejle). I Højgaard Skov i Grejsdalen findes Grønspætten spredt i Skoven Foraar og Sommer. Den er ikke fundet ynglende (Gaardejer P. KARLSEN). Heller ikke i Leerbæk Skove forekommer Grønspætten tilsyneladende hele Aaret, men i 1937 blev den konstateret ynglende for første Gang. Nu kendes i hvert Fald 2 Reder i Bøg og El. Den har dog sandsynligvis ynglet i længere Tid (Godsejer ANDERS DINESEN). Grønspætten forekommer ogsaa i Jelling Skov (langs Aadalen fra Taarupgaard til Hørup Station), hvor Fuglen lever spredt. I 1928 fandtes 2 beboede Reder, og der var mindst en til. Rederne hovedsagelig i Løvtræer. Der er dog ogsaa fundet en i Gran. Der har været Grønspætter i Skovene omkring Jelling i de sidste 50 Aar, men Antallet er vistnok aftaget i de senere Aar (flv. Seminarie-lærer ALBERT JENSEN). I det Grønske Fideikommis Skove ruger aarligt et enkelt Par. El, Lind og Rødgran har været anvendt til Redeanlæg. For ca. 7 Aar siden fandtes der flere Par, men Grunden til Tilbagegangen kendes ikke (Skovfoged E. MADSEN BØGEDAL). Grønspætten er en almindelig Ynglefugl i de forskellige, sammenstødende Skove op gennem Grejsdalen: Grundet, Skoven Vest for Landevejen, Skræderbakken, Grejsmølle, Højgaard Skov, Leerbæk Skov, Hopballe,

Rugballe (KAJ WESTERSKOV). Lærer LEO NOVRUP har i Yngletiden iagttaget Grønspætten i Grejsdalen. Lærer H. CHRISTENSEN, Skalbjerger, har hørt en den 3. Juni 1935 i Hørup Skov pr. Grejsdalen. Postmester K. MADSEN, Marstal, har den 16. Apr. 1934 hørt Grønspætten i Grejsdalen. Ejereren af Grejs Møllens Restauration, Grejsdalen, har meddelt Lærer H. CHRISTENSEN, at han i Vinteren 1939—40 ofte har set Grønspætten sidde paa den nærstaaende Fabriksskorsten. J. HARBOE har i Randbøldalen i 1942 set flere gamle Redehuller, men ingen nye og ingen Fugle. KAJ WESTERSKOV hævder, at den er almindelig Ynglefugl i Randbøldal Skov. Grønspætten yngler ogsaa i de vestligere Skove. KAJ WESTERSKOV nævner saaledes Gjødning Skov, hvor den er en almindelig Ynglefugl, der ses Aaret rundt. 3—4, maaske 5 Par er spredt ud over Skoven. Reder i Rødgran og Skovfyr. Der har været Grønspætter paa Lokaliteten de sidste 33 Aar, selv om Bestanden i Øjeblikket er en lille Smule i Tilbagegang. I Engelsholm Skove yngler et eller muligvis 2 Par Grønspætter. Reder i Ege. I Tykhøj Krat er Grønspætten almindelig Ynglefugl. Redekamre bl. a. i El. Fuglen har været konstant rugende i mange Aar. I Frederikshaab Plantage yngler ogsaa adskillige Par, der har ynglet i mange Aar (KAJ WESTERSKOV). J. HARBOE oplyser, at han i 1942 i Frederikshaab Plantage saa gamle Huller, endog i Telefonpæle. Han fik dog det Indtryk, at den næppe fandtes der mere. LEO NOVRUP har i Yngletiden i Plantagerne omkring Randbøl Hede truffet Grønspætter, men ikke fundet Reder. I Liegaard Plantage pr. Bindeballe ses den derimod sparsomt, den yngler dog sandsynligvis, selv om det kun er i ringe Antal (Forpagter KNUDSEN til KAJ WESTERSKOV). I de Syd for Egtved liggende Skove Egtved Skov og Fuglsang er eller har været Ynglelokaliteter for Grønspætten, idet der omkring 1929—30 var Ynglefugle i disse Skove. Arten er i øvrigt hyppigt iagttaget i Egtved Skov og Fuglsang Skov. 1929 iagttoges Grønspætten i en ca. 20aarig Granplantage paa Skræderbakken Nordvest for Egtved. 6. Feb. 1931 blev den set ved Spjarup (AXEL HOLM). I 1943, den 22. April, hørte J. HARBOE Grønspætten i Egtved—Fuglsang Skovene. Gaar man ind i Vejledalen, kommer man til en lang Række sammenhængende Smaaskove, fra hvilke Grønspætten er blevet rapporteret ved flere Lejligheder. Ved Nybjerg Mølle ved Indgangen til Vejleaadalen ynglede den 1938 i et Elletræ (LEO NOVRUP). Den er ret almindelig i Skovene omkring Vingstedgaard Mølle. 10. Maj 1934 hørt 3 Grønspætter i Omegnen af Vingstedgaard (Postmester K. MADSEN). Den er Ynglefugl i Knabberup Skov (KAJ WESTERSKOV). Den savnes heller ikke i Skovene Syd for Vejle Fjord. WESTERSKOV nævner den som Ynglefugl i Vinding Skov og Munkebjerg Skov. Direktør C. P. NIELSEN, Munkebjerg Hotel, meddeler, at den for 3 Aar siden ynglede i et gammelt, hult Elletræ. Om Vinteren findes den næppe i Munkebjergs nærmere Omgivelser, der ganske vist ogsaa kun omfatter en mindre Del af den store Munkebjerg Strandskov. Bestanden i Skoven er ret konstant fra Aar til Aar. Den synes endog at være i Tiltagende.

I Andkjær Skov pr. Brejninge er Grønspætten almindelig, og der er fundet flere Reder, anlagt i El og Bøg (Skovrider K. F. LADEFOGED). Det har ikke været muligt at faa nøjagtige Oplysninger med Hensyn til den store Trelde Skov paa Trelde Næs. Konservator HARRY MADSEN saa og hørte af og til Grønspætten i denne Skov i Aarene fra 1910 til 1914, og han hævder, at Trelde Skov er Ynglelokalitet. Zool. Mus. har følgende Eksemplarer fra Trelde Skov: ♀ juv. 28. Sept. 1919, ♀ 20. Nov. 1919, ♂ ad. 15. Marts 1920, ♀ ad. 29. Nov. 1927. I Hannerup og Fuglsang Skove ved Fredericia træffes Grønspætten af og til, men det vides ikke, om den yngler. I Kongsted ved Fredericia er den til Stadighed truffet hele Aaret de sidste 10 Aar, og det menes, at den yngler (Konservator KLÜWER, Fredericia). 1 à 2 Par har ynglet i Fuglsang Skov de sidste 5-6 Aar. Rede i Bøg. I 1944 højst 1 Par. En død Fugl blev fundet i Maj, muligvis en af Ynglefuglene, hvilket i saa Fald forklarer, at der ikke blev fundet Unger (Skovfoged N. H. JENSEN). Paa Koldingegnen skal den ikke være sjælden og yngler flere Steder, f. Eks. i Kolding Skov, nærmere betegnet Karmarksbuskene. I Vonsild Skovene et enkelt Par. Ogsaa i Fovslet Skov og Stenderup Skov forekommer den (Apoteker V. JÜHNÉ). I Tilslutning hertil meddeler LEO NOVRUP, at der i Koldingegnen ruger en Del Grønspætter, hvilket han havde Lejlighed til at konstatere i Aarene i 1935 til 1939. Lige uden for Kolding By rugede en Grønspætte i Karmarksbuskene 1939. Den havde Rede i El. I Ferup og Jordrup Skove rugede ogsaa enkelte Par. Paa disse Lokaliteter fandt LEO NOVRUP Reder i EL. HALFDAN LANGE (*l. c.* 1919) angiver, at han har set Grønspættens Æg fra en lille Skov ved Gjesten 4 Mil Nordøst for Ribe. Paa Statens store Skovdistrikt ved Stenderup forekommer Grønspætten ikke som Ynglefugl efter Statsskovrider E. LASSENS Anskuelse. Skovrideren hævder, at den kun kommer paa Strejf Foraar og Efteraar, første Gang for ca. 10 Aar tilbage. Skovfoged N. H. JENSEN saa ikke Grønspætten paa Distriktet i Tiden 1. Juli 1941 til 1. Marts 1943 og hørte den heller ikke. Endelig foreligger følgende Data: ♂ juv. Taarup Skov, Tavlov 16. Sept. 1918; ♂ juv. Hannerup, Fredericia 5. Aug. 1935 (Zool. Mus.); 18. Okt. 1940 Kongsted, 29. Okt. 1940 Kongsted, 11. Nov. 1941 Kolding, 15. Juni 1944 Sdr. Velling, Børkop (Konservator KLÜWER). Købmand MØLLER, Viuf, har en ♂ og en ♀ udstoppet, skudt i Omegnen (AXEL HOLM). Et Stykke er skudt ved V. Nebel (Fredericia) 11. Sept. 1920 (MATH. CLAUSEN i Brev til H. LANGE).

26. (Varde—Grindsted—Vejen). I Estrup Skov ved Estrup Hovedgaard rugede Grønspætten 1. Gang i 1940, hvor Reden var hugget i Bøg. I 1944 er Fuglen ikke blevet bemærket (Godsejer JOHS. PETERSEN). Fromsejer Plantage besøges af Grønspætter i Vinterhalvaaret fra ca. 1. Oktober til omkring 15. Marts. Den viste sig første Gang i 1937, i de senere Aar er Antallet gaaet i Vejret (Plantør EMIL GEJL). I Høllund Søgaards Plantage har Grønspætten ynglet i et nu væltet Elletræ. Skovfoged KROGH er ikke i Stand til med Bestemthed at sige, hvorvidt den ruger konstant, men han er tilbøjelig til at mene, at den

gør det. I Hovborg Plantage, der er sammenhængende med Høllund Søgaard Plantage, forekommer den kun som Gæst Foraar og Sommer, dog mest om Sommeren. Under Opholdet har den overnattet i gamle Stærekasser, hvis Indgangshuller den har hugget større (Skovfoged RANSBY SØRENSEN). Skovrider F. HANSEN, Aaskov, meddeler for Hede-selskabets 6. Distrikts Vedkommende, at Grønspætten ses spredt og enkeltvis i Distriktets Plantager, hvor den sandsynligvis ikke ruger. I Utoft Plantage ses den enkeltvis Foraar og Sommer. I de sidste 5-6 Aar har den vist sig hvert Aar (Skovfoged R. LANGVAD JENSEN). I Baldersbæk Plantage har den efter Plantør SIMONSENS Mening ynglet i et Parti med Løvtræer (Birk) tæt ved Plantørgaarden i Aarene 1936—40. I Øjeblikket optræder den som Gæst. 2 å 3 Stk. ankom til Plantagen omkring 1. Marts 1944. Meddeleren mener dog ikke, at den har ynglet i 1944. Rimeligvis ruger den heller ikke for Tiden i Nørholm Skov. Godsforvalter MÆNGEL oplyser, at en Rede blev fundet for ca. 4 Aar siden. Nu forekommer den som sparsom Gæst i Foraarstiden. Saadanne Besøg har fundet Sted gennem de sidste 20 Aar. Selv har jeg paa Lokaliteten set to Spættehuller i Parken (Bøg og Elm), der efter min Mening maa tilskrives Grønspætten. Det lykkedes ikke at faa Hullerne maalt, da de var utilgængelige. I Skoven saa jeg 2 Huller i Eg og Elm. Hullet i Egetræet er identisk med det af Godsforvalter MÆNGEL observerede. Heller ikke disse Huller kunde kontrolleres, men efter mit Skøn var alle Hullerne større og mere uregelmæssige i Formen end Flagspættens. Civilingeniør S. KAMMAN skriver, at han flere Gange har set og hørt Grønspætten i Nørholm Skov, bl. a. ogsaa i Yngletiden (i Tiden 1941—1943 incl.). I Sept. 1943 saa Ingeniør KAMMAN en Grønspætte 1 km Øst for Sig Station. Det er sandsynligt, at Grønspætten noget oftere end antaget ruger paa denne Lokalitet, der med sine mange gamle, halvraadne Ege maa byde Fuglen gode Muligheder for Redebygning. I Varde Kommunes Plantager ses Grønspætten som tilfældig Gæst om Sommeren. Ofte kommer den allerede i April. Den er ikke fundet ynglende (Plantør P. J. SØRENSEN). Det er bemærkelsesværdigt, at Grønspætten i mange af Distriktets Plantager især er bemærket Foraar og Sommer. Det er beklageligt, at det ikke har kunnet oplyses, om det er ♂ eller ♀, der er iagttaget. Saadanne konkrete Oplysninger kunde have klarlagt, om det drejede sig om omstreffende, uparrede Hanner eller om Ynglepar. Spørgsmaalet maa imidlertid staa aabent, indtil der eventuelt findes Reder eller Unger. I øvrigt foreligger følgende Observationer: Estrup Skov, en hørt $\frac{11}{8}$ 1933. Langeskov Skov (Vejen), en hørt $\frac{23}{8}$ 1933. Sønderskov Syd for Brørup $\frac{24}{8}$ 1933 (H. LANGE). Hovborg Plantage Aug. 1933: „Er set ny-lig, ellers kun en enkelt Grønspætte iagttaget i Aarene forud (omkr. 10—15 Aar)“ (Meddelelse til H. LANGE). $\frac{27}{9}$ 1921 Vejen (WINDEBALLE). C. M. POULSEN har iagttaget Grønspætter i Yngletiden i Nærheden af Varde (F. og F. 4. og 5. H. 1941). 1 ad. $\frac{2}{1}$ 1938 Varde (C. M. POULSEN). $\frac{25}{2}$ 1927 Holsted (WINDEBALLE).

27. (Nymindegab—Esbjerg—Ribe). I Klitplantagerne ved Oksbøl ses

den som en sjælden Vintergæst (LEO NOVRUP). Overklitfoged BØJESEN, Aalholt, har siden 1. Aug. 1944 til Stadighed haft en Grønspætte som Gæst omkring sin Bolig. I Esbjerg Kommunes Plantager har Skovrider C. O. FREDERIKSEN kun en enkelt Gang gennem 30 Aar observeret Grønspætten. H. LANGE (1919, *l. c.*) angiver, at Grønspætten kommer til Granplantagerne om Vinteren for at fouragere i Myretuerne. „Jeg har set den flyvende op fra Jorden i Nærheden af Galgebakken i Ribe Plantage ^{22/11} 1913. Den følgende Vinter var dens Spor at se i Trasborg Plantage, og i en Have i Nærheden, som den daglig besøgte, blev et Eksemplar skudt Julemorgen 1913. Set i samme Have 29. Aug. 1916“. I en Meddelelse, som H. LANGE har fremsendt til Brug for denne Undersøgelse, mener han ikke, at den forekommer i Ribegnen til ind mod Gram og Bramminge—Esbjerg ud over Vinterbesøg. Endvidere opgiver LANGE følgende Data: 1 Eks. skudt ved Darum (Ribe) ^{27/10} 1921 (H. CLAUSEN). Saas stadig i Vinteren 1935—36 indtil Februar i Plantagen ved Hjortvad, Ribe (Apoteker E. J. LIND). I Følge WINDEBALLES Notater er et Eksemplar fra Esbjerg indleveret til Udstopning ^{19/10} 1915.

28. (V. Fyn). Skovrider V. HOLSTEIN skrev i 1926, at Grønspætten var almindelig Ynglefugl i Skovene ved Middelfart (D. O. F. T. 20, 1926). Imidlertid oplyser Skovfoged HARALD H. HANSEN, Middelfart, at Grønspætten ikke mere findes i Kommunens Skove. De forsvandt med Isvintrene, og de er ikke senere vendt tilbage. I Forbindelse hermed oplyser Skovrider V. HOLSTEIN følgende: „Om Forekomsten ved Middelfart kan følgende oplyses. I 1923 besøgte jeg et Par Gange Skovene ved Hindsgavl, og fra disse Besøg har jeg noteret følgende om Grønspætten: ^{10/5}. Fandt højt oppe i en stor Bøg et Grønspættehul. Fuglen forlod Reden, da min Ledsager krøb op for at undersøge Redeindholdet, som viste sig at bestaa af 1 Æg. I Dagens Løb hørte jeg adskillige Grønspætter i denne Skov, saa denne Fugl maa være en ret almindelig Ynglefugl her. ^{1/7}. 2 m oppe i en Rødel, som voksede lige ved Kysten af Lillebælt fandtes en Grønspætterede, som endnu indeholdt Unger. Fra Tiden efter 1923 ved jeg ikke noget om Grønspættens Hyppighed i Hindsgavlegnen.“ I Vinteren 1943—44 opholdt et Par sig i Haare Plantage og saas og hørtes indtil omkring Maj Maaned (Skovrider V. LARSEN, Wedellsborg). I Faurskov Mølles Plantage blev et Eksemplar observeret i Efteraaret 1943, første Gang i 50 Aar (Skov ejer HANS HANSEN). Det ser altsaa ud til, at Grønspætten er forsvundet som Ynglefugl fra det vestlige Fyn, selvom det observerede Par i Haare Plantage kunde tyde paa Muligheden af Artens Tilbagevenden som Ynglefugl.
29. (N. Fyn). Paa Gyldensteen Skovdistrikt er Grønspætten set nogle Gange paa Træk i Foraarstiden, men den har altid optraadt enkeltvis (Skovrider H. V. DREYER). I D. O. F. T. 20, 1926 skriver VAGN HOLSTEIN, at „næsten hvert Aar ses enkelte omstreffende Individuer, enten i Haveskoven eller i Storskoven, og den ^{28/8} saa Skovfogeden en, som sad og hakkede i Ændernes Ædetrug ved hans Bolig. I 1923 var der

en i Haveskoven og en i Storskoven hele Februar, Marts og Begyndelsen af April. Disse to var sikkert Hanner. I Begyndelsen af April kunde man Dagen lang høre deres kaldende Skrig, som paa Afstand minder om et Føls Vrinsken. De kunde blive ved at skride i Timevis, ganske øjensynlig for at hidkalde en Mage. Da en saadan ikke indfandt sig, forsvandt de hen i April. I 1924 blev $14\frac{1}{2}$ hørt en i Storskoven og atter en den $24\frac{1}{6}$. At Grønspætten før eller senere vil slaa sig ned for at yngle her paa Godset, anser jeg ikke for usandsynligt⁴. Angaaende Grønspættens Forekomst paa Egebjerggaard (tidl. Einsiedelsborg) efter 1924 meddeler VAGN HOLSTÆIN, at Fuglen var hyppig Gæst indtil 1924 incl. Efter dette Aar blev den ikke bemærket en eneste Gang indtil Skovrider Holsteins Afrejse fra Distriktet i 1929. Siden 1929 er Grønspætten kun blevet bemærket en Gang i Godsets Skove (Godsejer S. INGEMANN). Stamhusbesidder N. O. HOFMAN-BANG, Hofmangave, meddeler, at det er flere Aar siden han saa den sidste Grønspætte. Godsets Skytte meddeler imidlertid, at han af og til ser den i Naaletræsbevoksningerne. Han ved ikke, om Fuglen ruger. Lærer H. CHRISTENSEN, Skovsby Skole, Skalbjerger, har igttaget en Grønspætte $9\frac{1}{2}$ 1941. Den sad paa Jorden under et Æbletræ, hvor Sneen var væk. Den blev set flere Gange samme Dag. Den $10\frac{1}{2}$ og den $18\frac{1}{2}$ 1941 blev den ogsaa bemærket.

30. (Kerteminde). Paa Sanderumgaard Skovdistrikt har et enkelt Par ynglet i de sidste 3-4 Aar, Parret er dog ikke bemærket i 1944. Der er observeret en Rede i halvfrønnet Ask. Dens Redetræer er imidlertid blevet væltet af Stormen, og man mener, at dette kan være Grunden til, at Grønspætten ikke er set i 1944 (Kammerherre O. VIND).
31. (Ø. Fyn). I Ravnholts og Lykkesholms Skove ses Grønspætten af og til, formentlig paa Træk. Den er blevet bemærket i Ravnholts Have i Maanederne Juni, Juli, August og September. Den forekommer enkeltvis, og Tidspunktet for dens første Besøg ligger ca. 7 Aar tilbage. Hofjægermester SEHESTED JUUL antager, at de besøgende Fugle kommer fra Langeland. I Havrevænget ved Gislev er Grønspætten observeret 1 Gang for ca. 10 Aar tilbage (Skovejer K. G. LARSEN). Paa Broholm er den kun bemærket 2 Gange i Løbet af de sidste 10 Aar (Skovrider K.). Zool. Mus. har et Eksempel fra Hesselager $7\frac{1}{4}$ 1918.
32. (S. Fyn). I Løbet af de sidste 20 Aar har Grønspætten vist sig i Efteraarsmaanederne i ganske enkelte Eksemplarer. Den har altid været sjælden i Omraadet (Greve G. AHLFELDT BILLE). Skovfoged N. JENSEN har i de sidste 2 Aar bemærket den paa Holstenshus Skovdistrikt i Maanederne Marts og April. I sin Artikel i D. O. F. T. 13, 1919 om Fuglelivet ved Nakkebølle Fjord meddeler O. HELMS, at han kun 2 Gange har set den som tilfældig Gæst, nemlig $21\frac{1}{7}$ 1909 og $22\frac{2}{3}$ 1913, begge Gange i Nakkebølle Sanatoriums Park. Endvidere er en enkelt set i Kirkebyskoven Nord for Svendborg $18\frac{1}{5}$ 1934 (Direktør T. LA COUR).
33. (Ærø). Paa Ærø er Grønspætten ikke bemærket (Overlæge JOHS. OLRIK).
34. (Langeland). Langeland er den eneste danske Ø, paa hvilken Grønspætten endnu yngler temmelig almindeligt. Skovrider E. FLØYTRUP

meddeler, at Fuglen er almindelig paa hele Langeland, og han har bemærket 3 Reder. Som Redetræer har været brugt Rødel og Bøg. Engang blev en Rede observeret i et hult Æbletræ, Indgangshullet sad 1 m over Jorden (i Bukkeskov). En anden Rede var i et hult Bøgetræ 3 m over Jorden i Mørkholm Skov. Særlig ofte er den bemærket i Skovene og Parken omkring Tranekær Slot. B. LØPPENTHIN fandt $\frac{9}{7}$ 1928 i Tranekær Hestehave 1 Rede med 1 Unge (D. O. F. T. 26, 1932). Samme Efteraar saa han Fuglen i Slotsparken. Politifuldmægtig E. WAAGE saa den i Slotsparken $\frac{10}{4}$ 1941, og Direktør T. LA COUR oplyser, at han adskillige Gange om Sommeren har set den i Tranekær Slotspark, ligesom han har fundet en Rede i Sommeren 1941 i Elm. Ud over de her nævnte Skove er Grønspætten angivet som Ynglefugl i Skovene ved Faarevejle og Nordenbrogaard (Hofjægermester SEHESTED JUUL). Greve AHLEFELDT BILLE har iagttaget den i Grevskabets Skove paa Sydlangeland (Bovballe, Longelse, Brolykke). Indtil 1940 rugede den sandsynligvis ogsaa i Charlottenlunds Park ved Lohals. De gamle Fugle viste sig ofte med Unger paa Plænerne. Nu da Parken, der før groede vildt, er blevet gjort i Stand, er den forsvundet som Ynglefugl. Den ses dog stadig paa Strejftog i Sommertiden (POUL H. FÆNGER). Omkring Steensgaard ses den ogsaa kun enkeltvis i Parken paa forskellige Aarstider. Paa denne Maade har den aflagt Besøg gennem mange Aar. Den er ikke observeret ynglende (Hofjægermester V. STEENSEN LETH). Paa Hjortholm Skovdistrikt ved Humble ses den enkeltvis i Efteraarsmaanederne og er enkelte Gange fundet ynglende. I øvrigt tyder alt paa, at Fuglen er i Aftagende paa Distriktet (Overskovfoged J. HANSEN). I en Meddelelse til den zootopografiske Undersøgelse erklærer Barber NIELSEN, at den tidligere har ynglet paa Sydlangeland men vist ikke mere gør det (Mangel paa gamle Redetræer).

35. (V. Lolland). I Distrikt 35 vides den ikke at have været iagttaget gennem en længere Aarrække (3 neg. Besv.).
36. (Ø. Lolland). Det samme som omtalt for D. 35 gælder ogsaa for dette Distrikt (8 neg. Besv.).
37. (Falster). Den $\frac{21}{6}$ 1941 iagttog OTTO WILHJELM en Grønspætte i Nr. Alslev Skov paa Nordfalster. Det er den eneste Gang, Iagttageren har set Fuglen i Skovene paa det nordvestlige Falster. Til Konservator NIELSEN, Nyk. F., er den kun 1 Gang bragt til Udstopning gennem mange Aar (H. LANGE).
38. (Møen). Fra Møen foreligger ingen Meddelelser.
- 39 b. (Stevns). Skovrider Sv. KINDT har set den 1 Gang en Efteraarsdag for nogle Aar siden i Hesede Skov under Gisselfeld. Det er den eneste Iagttagelse gennem 17 Aars Ophold paa Gisselfeld Distrikt og 40 Aars Ophold i Sydsjælland (Skovrider Sv. KINDT). Enkelte Eksemplarer er blevet skudt paa Træk. Ellers er Fuglen sjælden. Den findes sikkert ikke paa Distriktet (O. CHRISTENSEN).
41. (Slagelse—Sorø). Et Individ er iagttaget ca. 1828 i Lorup af Fabrikant V. MØLLER, Slagelse (P. K. NIELSEN).

44. (Holbæk—Horns Herred). Et enkelt Individ opholdt sig i Dagene 5.—10. Juli 1937 i Skoven Færgelunden ved Jægerspris. Dens Skrig hørtes; det er den eneste Gang i Tiden fra 1929 til 1944 at Flugten er blevet bemærket (Skovrider, Dr. phil. VAGN HOLSTEIN).
- 45 a. (Københavns Omegn). Lærer J. P. BANG saa 1 paa Glostrup Kirkegaard i Slutningen af Oktober 1943 (H. LANGE). Hs. kgl. Højhed Prins Knud saa den 18/1 1921 en Grønspætte i Spurveskjul ved Frederiksdal (G. v. SCHOLTEN i D. O. F. T. 18, 1924).
- 45 b. (Nordsjælland). Paa Hørsholm Skovdistrikt er Grønspætten fundet som Gæst ret regelmæssigt, dog ikke i de sidste Par Aar. Den er kun iagttaget i Rude Skov (Statsskovrider A. GRAM). Den er ogsaa bemærket paa Farum Distrikt, nærmere betegnet i Ravnholt Skov ved Lillerød, baade Foraar og Efteraar, men altid enkeltvis. I de sidste Par Aar er den ikke observeret (Statsskovrider JUST HOLTEN). Fra Grib Skov foreligger kun negative Meddelelser. I Hellebækgaards Skov er kun set enkelte Eksemplarer i Vintertiden siden 1881 (Navn ulæseligt). Paa Kronborg Statsskovdistrikt ses den i Maj og Oktober paa Strejf. Paa denne Vis har den optraadt gennem mange Aar (Statsskovrider H. ENGBERG). Statsskovrider K. MORVILLE, Tisvilde, meddeler, at afd. Skovfoged LARSEN omkring 1925 har set Grønspætten i Tisvilde Hegn. Konservator U. MØHL-HANSEN har observeret Grønspætten ved Asserbo i Efteraaret 1924, men kun set den denne ene Gang gennem en lang Aarrække (Konservator HARRY MADSEN). Frk. GUDRUN SVEJSTRUP saa en Grønspætte i Asserbo omkring 6.—10. April 1939. Grosserer C. BLUME observerede 1 sammesteds den 26/5 1939 (H. LANGE). Den 13/3 1933 saas en Grønspætte hakke i et Egetræ i Klosterris Hegn ved Hornbæk, omringet af nysgerrige Smaafugle. 15/3 iagttoges den sammesteds efter Medd. fra Skovfoged EGESØ (H. C. TERSLIN i D. O. F. T. 28, 1934). „Den 29/3 1935 hørte jeg en Grønspætte i Teglstrup Hegn“ (K. MADSEN i D. O. F. T. 28, 1934). Den 7/9 1935 saa Grosserer H. RØDGAARD en Grønspætte i sin Have i Ellekilde ved Hornbæk Plantage. Den iagttoges baade flyvende og medens den søgte Føde paa Jorden (I. C. ANDERSEN i D. O. F. T. 28, 1934). For ca. 10 Aar siden saas et Eksemplar i Højbjerg Hegn (Statsskovrider P. ALLERUP, Maarum).
47. (Bornholm). Paa Bornholm forekommer Grønspætten ikke og har vist aldrig gjort det. SEIER nævner den ikke i sin Bog¹⁾, og Politibetjent KAJ OLSEN, Hasle, meddeler, at der heller ikke findes noget Eksemplar i Bornholms Museums Samlinger. Selv har han aldrig set den paa Øen og har heller ikke hørt om den.
48. (Haderslev). Statsskovrider DALGAS, Haderslev Skovdistrikt, meddeler, at Grønspætten tidligere har været almindelig i Vintersæsonen i Pamhule Skov. Fra 1942 ses den ogsaa om Sommeren, dog drejer det sig vist kun om enkelte Individier. Der vides intet om Redeforhold. I Stursbøl Hegn menes der at være Grønspætter Aaret rundt. Om Redeforhold vides intet. Paa den øvrige Del af Distriktet ses den

1) A. F. V. SEIER: Bornholms Fugle. — Aakirkeby 1932.

- spredt, vistnok kun om Vinteren. I D. O. F. T. **24**, 1930 skriver FINN SALOMONSEN, at han i 1929 hørte Grønspætten i Pamhule Skov, hvor der efter Skovfoged VILSTRUPS Udsagn ynglede et Par. Den 12. Juni 1930 skreg en Grønspætte ved Haderslev Dams vestlige Ende (H. LANGE). Ved Sliv Sø ved Hoptrup har Fiskeriforpagter M. HANSEN set den i et af de seneste Aar (N. H. JENSEN i D. O. F. T. **36**, 1944).
- 49.** (Rødding—Gram—Toftlund). Paa Lindet Statsskovdistrikt forekommer Grønspætten Aaret igennem, men sikkert kun enkeltvis. Den er ikke konstateret rugende (Statsskovrider S. LIND RIX). Paa mange Ekskursioner til Lindet Skovene fra Januar til Oktober 1942 har mag. scient. KNUD PALUDAN ikke set den. Derimod saa han et enkelt Individ i Lunden ved Gram $27\frac{1}{3}$ - $31\frac{1}{4}$ 1942. I den nordlige Del af Gram Skov saa HALFDAN LANGE et Eksempel den $18\frac{1}{6}$ 1920. LANGE hørte den ogsaa den $2\frac{1}{6}$ 1930 i den sydvestlige Del af samme Skov. LANGE nævner endvidere, at Skovfoged RASMUSSEN, Gram, omkring 1924 har omtalt Grønspættens Forekomst i Gram Skovene overfor ham, og Kontorassistent V. LARSEN har hørt den i Gram Skov $6\frac{1}{7}$ 1941 og i Hønning Plantage (under Lindet) den $15\frac{1}{9}$ 1941. Bevtoft Plantage besøger den om Vinteren, „...og den pløjer dybt ned i Sneen til Myretuerne“ (Meddelelse til H. LANGE fra den stedlige Skovfoged). Forpagter ROLDSKOV har omkring 1930 meddelt H. LANGE, at Grønspætten den foregaaende Sommer havde opholdt sig i Mandbjerg Skov ved Toftlund. J. HARBOE har set den i Hjartbro Skov Vest for Haderslev den $15\frac{1}{3}$ 1943 og har i samme Skov set gamle Redehuller.
- 50.** (Skærbæk—Møgeltønder). Fra dette Distrikt foreligger der kun Iagttagelse fra Gallehus Skov (Møgeltønder), hvor Grønspætten begyndte at vise sig for 5—6 Aar siden. Nu er der i Sommerhalvaaret nogle faa Stykker paa Lokaliteten, men den er ikke fundet rugende (Skovfoged KARL KUSCH).
- 51.** (Tønder). Grønspætten strejfer Foraar og Efteraar i Distriktets Plantager og Plantninger. Lærer J. DAMM, Burkal Skole, har af og til gennem de sidste 10 Aar set den enkeltvis.
- 52.** (Graasten—Sundeved). I Skovene ved Graasten yngler Grønspætten konstant omend noget spredt. 2-3 Reder er observeret (Statsskovrider LINDSKOV CHRISTIANSEN). Den har gennem mange Aar ruget i Kelstrup Skov og Sønderhav Skovene. I Bommerlund Plantage ses den om Vinteren, men den ruger der ikke. Derimod er den ikke bemærket i Frøslev Plantage. I Skovene ved Aabenraa ruger ligeledes flere Par, 2 Par i Aarup Skov, 1 ved Møllekær og 1 i Søgaard Skov (Skovfoged N. H. JENSEN). HARBOE har hørt den $17\frac{1}{3}$ 1943 i Rise Skov ved Aabenraa. Statsskovrider P. P. JENSEN, Aabenraa Statsskovdistrikt, bekræfter, at Grønspætten forekommer ret almindeligt i Distriktets Skove og Plantager, selv om det ikke er i stort Antal. Skovrider JENSEN tør ikke udtale sig om Redeforhold, men mener, at Fuglen for en Snes Aar tilbage saas hyppigere. Den er oftest bemærket i Aartoft Plantage. Farver O. BEHRENDTS, Sønderborg, meddeler, at Grønspætten er ret almindelig i Aabenraa Skovene, den ses og høres ofte.

FINN SALOMONSEN har set den i Kollund Skov ved Grænsen Foraaret 1929 (D. O. F. T. 24, 1930). J. HARBOE har hørt den sammesteds 17/5 1943. I Tralskov ved Graasten er Grønspætten af og til set paa Træk (Skovejer C. NEERGARD PETERSEN).

53. (Als). Lærer H. SANDKAMM mener, at et Par en Sommer omkring 1905-06 holdt til i en lille Skov paa Sydals. Et Eksempel fra Vinteren 1935, skudt i Lambjerg Indtægt paa Sydals, har Lærer SANDKAMM haft til Udstopning. I Sommeren 1938 var der et Par i Als Nørreskov, hvor det rimeligvis rugede. Førstelærer A. ANDRESEN har sidst paa Sommeren 1940 set et Eksempel i Augustenborg Slotspark. Forstander TERKELSEN, Danebod Højskole, har fortalt Førstelærer ANDRESEN, at han i den 1. Uge af August 1943 har hørt Grønspætten i Oleskobbel paa Østkysten af Als. Jagtkonsulent P. JACOBSEN, Bro ved Augustenborg, har en enkelt Gang set en Grønspætte paa Egnen, men mener i øvrigt ikke, at den yngler. Af samme Mening er Statsskovrider A. WANSCHER, Sønderborg Statsskovdistrikt, der meddeler, at enkelte Eksemplarer af og til ses om Efteraaret. For ca. 5 Aar siden saas et Par i Distriktets Skove. „Grønspætten yngler ikke paa Als eller Sundeved. Har muligt gjort det tidligere. Paa Strejf forekommer den nu og da om Foraaret; jeg har saaledes truffet den i Sønderskoven 1935. Længere vestpaa, bl. a. Kelstrup Plantage og Kollund Skov ved Flensborg Fjord (D. 52), har jeg truffet den noget oftere, og maaske yngler enkelte Par her“ (Farver O. BEHREND'S).

Ved at sammenholde disse Angivelser maa man komme til den Slutning, at Grønspætten yngler nogenlunde hyppigt i det østlige Sønderjylland, naar Als undtages. Dette Resultat stemmer godt med det, FINN SALOMONSEN kom til, da han i sin Tid studerede Sønderjyllands Fugleliv (D. O. F. T. 24, 1930). Dog kan det se ud til, at den i hvert Fald i visse Egne forekommer noget hyppigere end angivet af SALOMONSEN. I D. F. anføres i 1929, at „Grønspætten (paa Als) er meget sjælden, dersom den i det hele taget findes mere. Skal for blot en halv Snes Aar siden have været ret almindelig ynglende. Omkring Graasten aarligt ynglende. Nu faatallig, var for blot en halv Snes Aar tilbage meget almindelig.“

Grønspætten og de forskellige Skovtyper.

Det er altid blevet fremhævet, at Grønspætten i særlig Grad findes i Løvskoven. For Eks. skriver BREHM (1918)¹): „I ren Naaleskov er den meget sjælden“. I NAUMANN (1905)²) hævdes noget lignende: „Skønt den har sit egentlige Hjemsted i Skoven, saa er det den ikke ligegyldigt, hvilken Slags Skov den opholder sig i“. NAUMANN gør endvidere gældende, at den ikke

1) BREHMS Tierleben. Vögel. — 1918.

2) NAUMANN: Naturgeschichte der Vögel Mitteleuropas, 4. — 1905.

holder af de mørke Højskove. Den færdes meget hellere der, hvor de ikke er saa tætte, hvor de omslutter aabne Pladser, Enge og Agre. Den skal holde af mindre Skove, større Trægrupper paa Markerne, men ikke Naaleskove, der ikke tiltaler den saa meget som Løvskov. Det nævnes, at den gerne færdes i gammel Blandingsskov af Løv- og Naaletræer, „men i rene Naaleskove forekommer den sjældnere“. Den samme Slutning kommer andre Forfattere til. JÄGERSKIÖLD og KOLTHOFF gør gældende¹⁾, at den næsten udelukkende tilhører Løvskoven og næsten kun findes i Naaleskov, naar denne er stærkt blandet med Asp, Lind eller Eg. „Denne Skovtype holder den meget af og besøger den i Særdeleshed“. A. L. V. MANNICHE siger 1939, at „Grønspætten opholder sig fortrinsvis for ikke at sige udelukkende i Løvskov og foretrækker spredt voksende, gamle Ege frem for andre Træer“²⁾. I D. O. F. T. 26, 1932 bemærker FINN SALOMONSEN om Forholdene i Skaane: „Den foretrækker Løvskove og ses saa godt som ikke i Naaleskov; det samme gælder ogsaa Jylland“.

Jeg skulde mene, at der for Jyllands Vedkommende maatte være indtraadt en Forandring i dette Forhold i de senere Aar, hvor Naaleskoven har faaet saa vid Udbredelse i Hovedlandet³⁾. Der foreligger mange Beviser paa, at Grønspætten endda overordentlig ofte færdes i Naaleskov, fordi dens fornemste Føde, den rødbrune Skovmyre (*Formica rufa*) findes her. Det er rigtigt, at den fortrinsvis benytter Løvtræer til Redeplads, hvor der findes Løvtræer i Naaleskovene eller i disses Nærhed, men er Løvtræer ikke til Stede, tager den gerne til Takke med Naaletræer eller Telefonmaster.

Jeg skal nu i det følgende Afsnit nærmere omtale en Række vidt forskellige Skove, i hvilke Grønspætten enten er regelmæssig Gæst eller fast Ynglefugl. Disse Eksempler skulde vise, at Grønspætten i hvert Fald her i Landet har ændret sin Levevis, idet den har vænnet sig til vore moderne Former for Skov.

Grønspætten er en hyppig Vintergæst i de mange midt- og vestjyske Plantager. Den opholder sig ofte i lang Tid paa de paagældende Lokalteter. Som Overnatningssteder benytter den

1) L. A. JÄGERSKIÖLD & G. KOLTHOFF: Nordens Fåglar. — Stockh. 1926.

2) G. HEILMANN & A. L. V. MANNICHE: Danmarks Fugleliv, 2den Udg., 2. — København 1939.

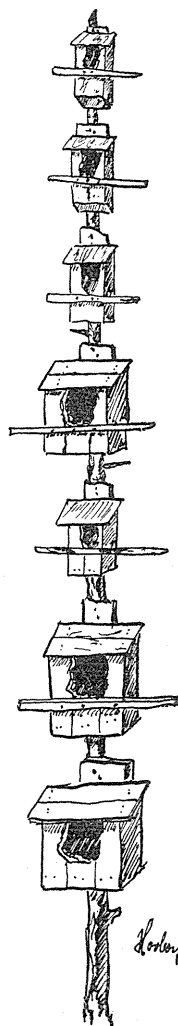
3) Dette er allerede paavist af C. M. POULSEN (F. & F. 1941).

hyppigt gamle Stærekasser. Saaledes har den i Hovborg Plantage brugt en hel Række Stærekasser til Overnatning. Stærekasserne er anbragt over hinanden paa en Mast af Rødgran (Fig. 2), der befinder sig i umiddelbar Nærhed af Skovfogedboligen. For at være i Stand til at komme ind i Kasserne har den udvidet Indgangshullerne stærkt. Naar Grønspætten er Gæst i Plantagen, frekventerer den naturligvis først og fremmest de talrige Myretuer. Men Skovfoged RANSBY SØRENSEN hævder, at Fuglen ogsaa holder meget af at efterstræbe den store, brune Snudebille (*Hyllobius abietis*), der bl. a. æder Barken af Bjergfyr. Larverne findes i Stubbe og syge Træer. Skovfogeden har ofte set Grønspætten i gamle Bjergfyr. I Hovborg Plantage er den oftest iagttaget i Skovfogedgaardens umiddelbare Nærhed, hvor der er lystillede Bevoksninger af gammel Rødgran, Skovfyr, Østrigsk Fyr og Bjergfyr. Der er næppe Tvivl om, at Grønspætten foretrækker den ældre, aabne Skov. Alle de Plantagefolk, jeg har spurgt, er alle enige om, at de kun har set Grønspætten i de aabne Dele af Plantagen.

Høllund Søgaard Plantage, der ligger lige op til Hovborg Plantage, ligner meget Naboplantagen, ogsaa her danner Rødgran og Bjergfyr store Bevoksninger. Der findes dog her en Del Løvtræer, der for en Dels Vedkommende vokser omkring en lille Sø bag Høllund Søgaard. Træerne omkring Søen bestaar af Rødel, Birk og Poppel. Grønspætten har tidligere ruget i en nu væltet Rødel. Foruden denne Løvtræsplantning indeholder Plantagen et Areal paa ca. 20 Td. Land, der er bevokset

Fig. 2. Redekasser (i Hovborg Plantage), hvis Indgangshuller Grønspætten har udvidet for at anvende Kasserne til Overnatning om Vinteren.

Nesting-boxes (in Hovborg Plantation), the openings of which have been widened by the Green Woodpecker in order to spend the night in the boxes in winter.

Hovborg Høllund
4-7-44
R.P.

med Højskov af Eg og Bøg. Her er Grønspætten ogsaa set.

I Baldersbæk Plantage er der ogsaa store, aabne Bevoksninger omkring Plantørgaarden, hvor Grønspætten har været en ret hyppig Gæst. Her findes et mindre Løvskovsparti, der fortrinsvis bestaar af Birk, hvis Vækst imidlertid er saa daar-

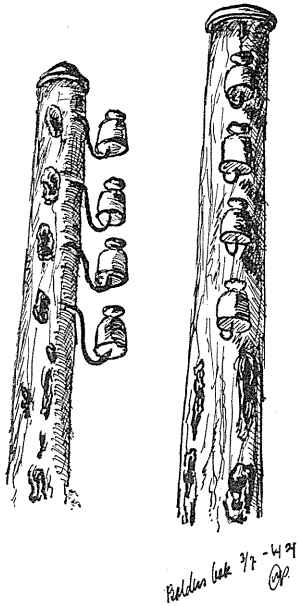

Fig. 3. Telefonpæl med Huller, hugget af Grønspætte (Baldersbæk Plantage).

Telephone pole with holes cut by the GreenWoodpecker (Baldersbæk Plantation).

lig, at man næppe kan tro, at Grønspætten har kunnet yngle i dem. Imidlertid skal den have haft Rede i en nu fældet Birk. Jeg fik her Lejlighed til at iagttage Huller, der var hugget i en Telefonpæl ved Vejen. Efter Plantørens Udsagn er Hullerne hugget af Grønspætten. Tegningen (Fig. 3) viser, hvordan Hullerne er anbragt. Det har dog næppe været Meningen, at der skulde anlægges Rede i Masten, selv om flere af Hullerne var ret dybe. Det drejer sig sikkert om „Ernæringshuller“¹⁾. Masten var fuld af lange Revner og kunde godt se ud til at huse mange Insekter. Baldersbæk Plantage ligner ellers de andre vestjyske Plantager. Rødgran er Hovedtræart, og de nævnte Løvtræer udgør en forsvindende Del af Arealet. Myretuer findes, som Regel ligger de i Lysninger eller langs Veje.

I Fromsejer Plantage kommer Grønspætten hver Vinter. Denne Plantage, der som de øvrige bestaar af Rødgran, Hvidgran og Bjergfyr, synes at være noget yngre end de tidligere omtalte. Omkring Plantørboligen og Familien Morescos Landsted findes en parkagtig Have med en Del store Løvtræer, Ahorn, Lind, Kastanie, Poppel og Birk samt ældre, aaben Højskov af Gran. Ogsaa her er Grønspætten kun set i de lysstillede Bevoksninger. For nogle Aar siden fangede Plantør GEJL en Grønspætte, der var krøbet ind ad en aaben Ventil i en Jagthytte.

¹⁾ Jf. AD. JENSENS Afhandling om Spættehuller i Telefonmaster (Vid. Selsk. Biol. Medd. 12, Nr. 13).

Rimeligvis er den fløjet ind gennem Hullet for at overnatte.

Længere mod Øst, ca. 15 km Vest for Vejle, ligger Gjødding Skov, der huser flere ynglende Par, der har haft Reder i Rødgran og Skovfyr. Skoven bestaar næsten udelukkende af Gran, af hvilke Rødgran er Hovedtræart. Mange af Bevoksningerne bestaar af høje, gamle Træer, der er lysstillet. Løvtræerne indtager kun en meget ringe Plads, og en Del af Løvtræarealet er bevokset med unge Træer, der ikke vil være i Stand til at afgive Redeplads for saa stor en Fugl som Grønspætten. I Skoven findes et Utal af Myretuer, mange af dem er af store Dimensioner.

I Plantagerne paa Djursland forekommer Grønspætten ogsaa, baade som Ynglefugl og som Strejfgæst. Disse Plantager indtager imidlertid en Særstilling blandt de jyske Plantager, idet Skovfyr indtager ret store Arealer. Naar først Skovfyrren har naaet en vis Alder, kræver den Plads og Lys, og derfor har ældre Skovfyrbevoksninger et ganske andet Udseende end en Granskov paa samme Alder. Fyrreskoven er aaben. Skovbunden er efter Jordbundens Beskaffenhed bevokset med Mosser, Laver, Blaabær, Græs eller Smaabuske, der yder Skjul for et rigt Insektliv. Endvidere er der som Regel mange Myretuer i Fyrreskoven. En saadan aaben Skov vil virke tiltalende paa Grønspætten, der jo ogsaa træffes ret talrigt i Djurslands Plantager. Det synes ogsaa at være Tilfældet, at den er hyppigere som Ynglefugl i disse Naaleskove end i de midt- og vestjyske Plantager. Det kan naturligvis skyldes, at Fuglen yngler saa almindeligt i de omliggende Løvskeve, men jeg er ikke utilbøjelig til at mene, at Grønspætten netop befinder sig godt i de aabne Fyrreskove, der muligvis i højere Grad end Granskoven yder alsidig Føde. Der er endvidere Eksempler paa, at den har valgt Skovfyr til Redetræer i Skove, hvor der har været Mængder af egnede Løvtræer. Dette har for Eks. været Tilfældet i Løvenholm Skovene ved Auning og Aakjær Skovene ved Odder.

En plantet Naaleskov behøver ikke at være særlig gammel, før Grønspætten finder Vej til den. Flere af de djurslandske Plantager er anlagt omkring 1919, og allerede nu hører Grønspætten til de faste Beboere. Reder anlægges sandsynligvis i Træer, der er ældre end Plantagen som Helhed.

Jeg har ogsaa besøgt adskillige Løvskove og udprægede Blandingsskove for at faa saa fyldigt et Indtryk som muligt af de Skove, der huser Grønspætter. Særlig interessant er Nørholm Egeskov ved Sig Station Nord for Varde. Nørholm Skov, som udgør det vestligste Sted i Landet, hvor Grønspætten er fundet ynglende, er en overordentlig smuk, gammel Skov med

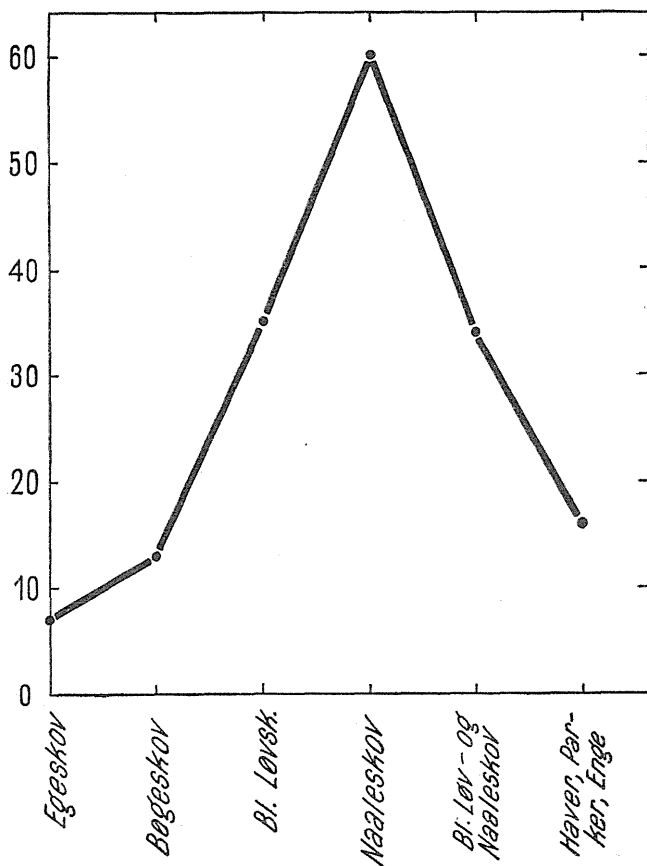

Fig. 4. Grønspættens Udbredelse i de forskellige Skovtyper. Ordinaten viser Antallet af Observationer.

Distribution of the Green Woodpecker in the different types of wood. The ordinate gives number of observations. (Egeskov means oak wood, Bøgeskov beech w., Bl. Løvs. mixed deciduous wood, Naaleskov coniferous w., Bl. Løv- og Naaleskov mixed deciduous and coniferous w., Haver, Parken, Enger gardens, parks and meadows.)

herlige, gamle, krogede Ege, der maa huse et overdaadigt Insektiv. Mange af disse Træer er nærmest Ruiner, og enkelte er endog helt udgaaede.

Denne Løvskov bestaar skønmæssigt af lige store Dele Bøg og Eg, maaske mest Eg. Skoven staaar paa Maarbund, der er Maarbundsplanter som Salomons Konval, Liljekonval og Ørnebregne. I den gamle Egeskov er der en temmelig rig Underskov, bestaaende af talrige Buskvækster. Hassel ses mærkeligt nok flere Steder, ligeledes Røn. Hele den gamle Del af Løvskoven gør et herligt „urskovsagtigt“ Indtryk. I de udgaaede og syge Træer findes et Utal af Spættehuller, hvoraf dog langt den største Del maa tilskrives Flagspættten. Redehul af Grønspætte saas i Eg og i en Træruin, som jeg mente maatte være Elm. Nørholm Skov maa være et Eldorado for hulbyggende Fugle.

En særlig Omtale fortjener den gamle Park paa Nørholm. Den er ikke stor, men den faar Lov til, ligesom en Del af den gamle Løvskov, delvis at passe sig selv,

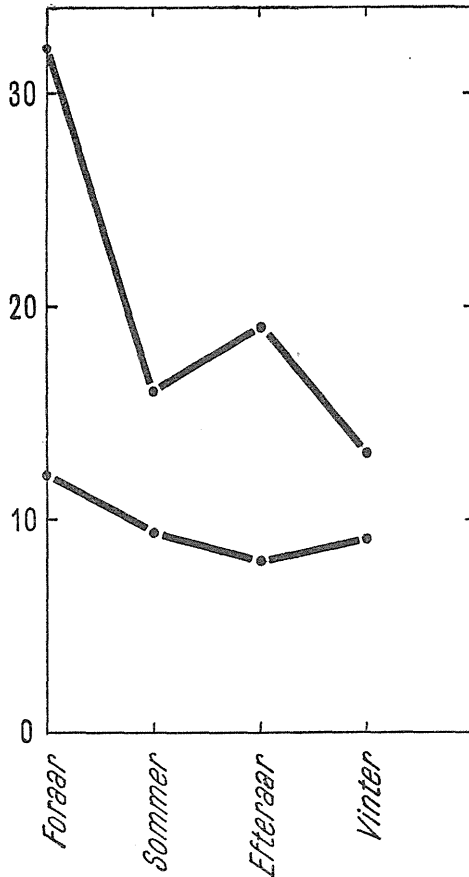

Fig. 5. Grønspættens Forekomst paa Træk i de gamle Løv- og Blandingsskove, Parker etc. (øverste Kurve) og i Plantagerne (nederste Kurve). Ordinaten viser Antallet af Observationer.

Occurrence of the Green Woodpecker on migration. Upper curve: Deciduous woods and mixed deciduous and coniferous woods, parks etc. Lower curve: Coniferous plantations. The ordinate gives number of observations. (Foraar means spring, Sommer summer, Efteraar autumn and Vinter winter).

og en Del af den maa nærmest betegnes som Skov. Den huser et stort Antal gamle Bøge, Elme og Ege, i hvilke jeg saa adskillige Spættereder. Med Sikkerhed turde jeg kun henregne to til Grønspætten. Hullerne var anbragt i Bøg og Eg, begge Træer var rene Kæmper og vistnok delvis hule.

Overhovedet synes Herregaardsparker at tiltale Grønspætten. I Haven til Gunderupgaard ved Siden af Kronprinsens Jagtejendom ruger den hvert Aar (se D. 10). Endvidere er før nævnt Lerkenfelds Have (D. 10) og Parken til Palsgaard (D. 24) som Ynglesteder. Der er heller ikke Tvivl om, at den har ruget i Nørholms gamle Have. Den har ogsaa ruget i Herregaardsparker paa Langeland (se D. 34). I større Haver har den ogsaa rig Lejlighed til at fouragere paa de mange Myrer, der altid findes i Græsplænerne. Mange Iagttagere har iagttaget den i Parker og større Haver, mens den har været beskæftiget med at fange Myrer. Godsejer DAHL, Østergaard ved Malling, har hyppigst set den i Haven, og Hofjægermester MOURIER PETERSEN, Rugaard, har ligeledes ofte set den i Rugaards Park. Jeg selv har hørt den i en parklignende Have ved Vejle Fjord, og jeg kan henvise til nu afdøde Overlæge SCHÄFFERS Meddelelse i D. O. F. T. **33**, 1939, hvoraf fremgaar, at Grønspætten var en flittig Gæst i hans Have ved Vejle Fjord i de Aar, han var ved Sanatoriet.

Engelsholm Skov er interessant ved sin blandede Bevoksning. Den bestaar vel mest af Bøg og Eg, ofte i store Dimensioner. Der findes ogsaa prægtige Eksemplarer af Ask. Et enkelt Sted findes en Samling gamle, stærkt spættebehandlede Avnbøge. Engelsholm maa siges at være en Overgangstype, der er frodigere end Silkeborgskovene, men ikke saa yppig som Skovene ved Vejle Fjord. En Del af Skoven er Naaleskov.

Saa vel Skovene Nord for Vejle Fjord som Skovene Syd for Fjorden huser talrige Ynglepar. Vejle Nørreskov er en smuk Bøgeskov med mange, meget høje og tykke Træer. Terrænet er stærkt kuperet, og flere Steder findes ældre Granplantninger. Myretuer ser ud til at være sjældne.

Tirsbæk Skovene ligner meget Vejle Nørreskov, men flere Ege og Aske er indblandet. Skoven staar paa bakket Terræn, og i fugtige Lavninger findes en Del El. Et lille Areal er bevokset med Skovfyr.

Skovene omkring Rosenvold ligner meget de foregaaende Skove. I det hele taget maa de Ejendommeligheder, der kan præge de forskellige Skovpartier ved Vejle Fjord, for største Delen skyldes de førstmæssige Driftsmetoder. Fra Naturens Haand kan der ikke være stor Forskel paa disse frodige Bøgeskove. Naaletræerne indtager en meget beskeden Plads, og den rødbrune Skovmyres Tuer er faatallige.

Skovene ved Barritskov Hovedgaard synes at være ret aabne. Der er langt mellem Stammerne, og Træer af forskellig Højde vokser mellem hinanden. Den Del af Barrit Tykke, der ligger nærmest Hovedgaarden, har næsten parkagtig Karakter. Vældige, gamle, fritstaaende Ege og Bøge rager op over Grupper af Blodbøg, Sølvgran og flere andre sjældne Naaletræer. Barrit Tykke præges af mange gamle Ege med stor Højde og Tykkelse og rank Vækst.

Som tidligere nævnt yngler Grønspættten ogsaa i Skovene, der hører under Palsgaard. Særlig ynder den Juelminde Strandskov. Den har et helt andet Udseende end Skovene langs Vejle Fjord. De højstliggende Dele af Skoven er en gammel, ret frodig Højskov af Bøg, Eg og Ask. Paa den flade, sandede Del, der gaar helt ned til Vandet, findes en mindre Bevoksning af gammel Rødgran. Ellers bestaar denne Del af Skoven mest af mellemaldrende Skovfyr, Birk, Sitkagran, Bjergfyr og enkelte Østrigsk Fyr. Indblandet findes ikke saa faa lave, men gamle, stærkt krogede Ege samt ældre Birketræer. Nogle Steder er der forholdsvis store Lysninger med spredte Ungbirke. Der er mange Myrer i denne Del af Skoven (se i øvrigt Distrikt 24).

Boller Nederskov hører under Boller Statsskovdistrikt, hvor Grønspættten ruger ret almindeligt. Denne Skov er temmelig stærkt præget af de nyere Metoder inden for dansk Skovbrug. Skoven er mange Steder ganske „naturlig“ med gamle, ældre og unge Træer mellem hinanden. Et ret stort Parti bestaar af ældre Eg (vistnok hollandsk Eg) med Undervækst af Bøg og Bregner. Boller Skov er Typen paa en smuk og frodig Løvskov.

Ved at omtale disse Skove nærmere har jeg søgt at give et Indtryk af de meget forskellige Typer paa Skove, der kan tilfredsstille Grønspættens Krav. Jeg har besøgt adskillig flere, men disse afviger ikke i større Grad fra de her beskrevne. Dog vil jeg dvæle et Øjeblik ved Silkeborg Skovene og Løven-

holm—Fjeld Skovene. Jeg er af den Anskuelse, at de her nævnte Skove hører til dem, der huser det største Antal Ynglepar her i Landet. Disse Skove, der i meget høj Grad ligner hinanden hvad Bevoksningen angaar, er Blandingsskove, hvor mange forskellige Løvtræer vokser sammen med Naaletræer. Der er megen Asp, El og Birk i disse Skove foruden Bøg og Eg. Der er naturligvis megen Rødgran, men ogsaa megen Skovfyr, og Enebær er almindelig. Skovene staar endvidere paa sandet Bund, og de indeholder alle en rig Bestand af Myrer. Den megen Mos i Skovbunden maa ogsaa indeholde mange Insekter. Kort sagt, her er baade Redetræer og gode Fourageringsmuligheder. Det er derfor næppe tilfældigt, at Grønspættten forekommer saa talrigt i disse Skove, og jeg skulde mene, at skal der være Tale om, at Grønspættten foretrækker en bestemt Type af Skove, saa er det ganske sikkert den stærkt blandede Skov paa mager Bund med mange Myrer, der tiltaler den mest.

En særlig ejendommelig Grønspættelokalitet er Naturhistorisk Museums Arealer ved Gaarden Strandkjær paa Mols. Terrænet er stærkt kuperet. Bakkerne er dækket af sandede Agre, Lyngpartier, tætte Enebærkrat, Ege- og Bøgekrat, en Smule Højskov samt en mindre Fyrreplantage. En fugtig Engstrækning lægger sig op til det bakkede Terræn. I de sandede Partier findes mange Myrer. Her færdes Grønspættten baade enkeltvis og samlet i Familie.

Jeg har forsøgt at fremstille Grønspættens Færden grafisk, idet jeg har lagt Antallet af Observationer til Grund for Udarbejdelsen af et Diagram (Fig. 4). Alle Observationer i Naaleskov, Løvskov etc. er medtaget. Imidlertid giver Kurven ikke et nøjagtigt Billede af Forholdene, idet de fleste større Skove indeholder baade Løv- og Naaletræsplantninger. Den blandede Løv- og Naaleskov skulde vel i Diagrammet egentlig regnes sammen med Naaleskoven, men da Blandskoven maa anses for at være en særlig Skovtype, og da Grønspættten netop i mange af de blandede Skove er hyppigst iagttaget i Naaletræsafdelingerne, mener jeg, de bør holdes adskilte.

Jeg har for Kontrollens Skyld søgt at illustrere Fuglens Liv paa anden Maade, idet jeg har foretaget en Inddeling efter dens Forekomststeder i de forskellige Aarstider (Fig. 5). At Kurverne

ryger nedad i Sommertiden skyldes, at Grønspætten i denne Tid ruger og opfostrer de spæde Unger. Den strejfer derfor ikke saa meget rundt, er tavs og bliver ikke bemærket. Det gælder naturligvis for alle Kurverne, at de kun i meget grove

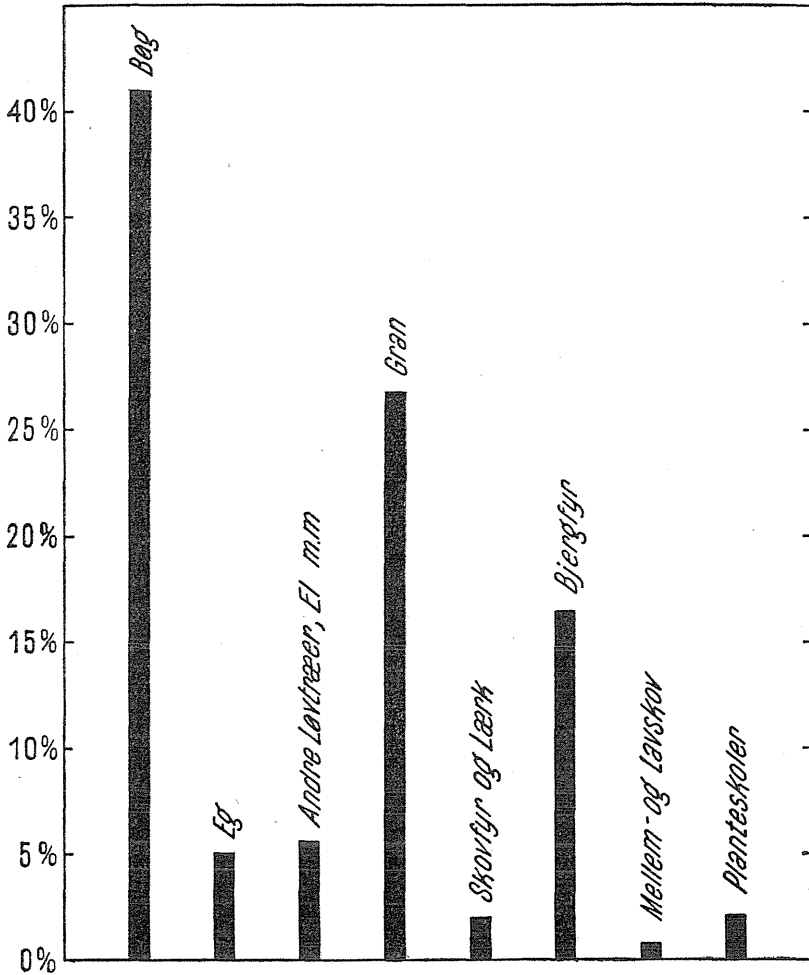

Fig. 6. Den procentvise Fordeling af det træbevoksede Areal i Danmark efter Træart (Tallene efter A. OPPERMANN).

Percentage distribution of different species of trees in the forested area in Denmark. (Bøg means beech, Eg oak, Andre Løvtræer, El m. m. other deciduous trees, alder etc., Gran spruce, Skovfyr og Lærk Scotch fir and larch, Bjergfyr Mountain pine, Mellem- og Lavskov bush-like forests, Planteskoler nursery gardens).

Træk gengiver de faktiske Forhold, idet de indsendte Besvarelser ikke forudsætter, at Grønspætter paa et Distrikt følges Maaned for Maaned. Kurven gaar stærkt i Vejret i Foraars-tiden, hvilket sikkert skyldes, at Fuglen i denne Tid er meget støjende og saaledes let paadrager sig Opmærksomheden. Kurven for Plantagerne ligger under de andre Skovtypers. Grunden hertil er vel for det første den, at Naaletræsafdelingerne i de blandede Skove ikke er regnet sammen med Plantagerne, for det andet, at Antallet af Grønspætter i Plantagerne endnu

ikke er saa stort som i de gamle Skove. Men det er interessant at se, at Løvskovens Kurve daler i Vinter-tiden, medens Plantagernes stiger i samme Periode. Der maa derfor fore-gaa et Træk af Grønspætter fra de udprægede Løvskove til Naalesko-vene om Vinteren, idet de fleste My-rer findes i Naaleskoven. I den blan-dede Skov med større Naaletræs-partier flytter den fra Løvskoven over i Naaletræsafdelingerne.

Der skulde saaledes ikke være Grund til at betragte Grønspætten som en Fugl, der næsten kun er at finde i Løvskoven.

Valg af Redetræer.

Saa vidt muligt søger Grønspætten vel at hugge sin Rede ud i frøn-nede Stammer og Grene, men da de gamle, møre Træer ikke taales i en

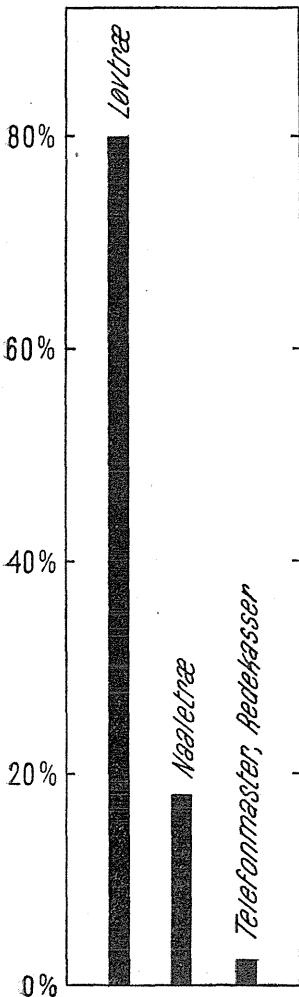

Fig. 7. Redernes procentvise Fordeling i Løv- og Naaletræer, omfattende baade de gamle Skove og Plantagerne.

Percentage distribution of nests in deciduous and coniferous trees comprising both forests and plantations. (Løvtræ means deciduous tree, Naaletræ coniferous tree, Telefonmaster telephone poles, Redekasser nesting boxes).

velordnet dansk Skov, maa den nødvendigvis forgribe sig paa de friske Træer, hvis den vil have Tag over Hovedet. De Træarter, den bedst kan bruge som Redetræer, bliver ogsaa sjældnere og sjældnere, derfor maa den søge til nye Arter, naar der skal bygges Rede.

For at give en Oversigt over Træarternes Fordeling i Danmarks Skove vises den procentvise Fordeling af det træbevoksede Areal efter Træart. Tallene er en Snes Aar gamle, men der er sikkert ikke sket store Forskydninger; muligvis er Arealet med Gran vokset noget paa Bekostning af Bjerg-

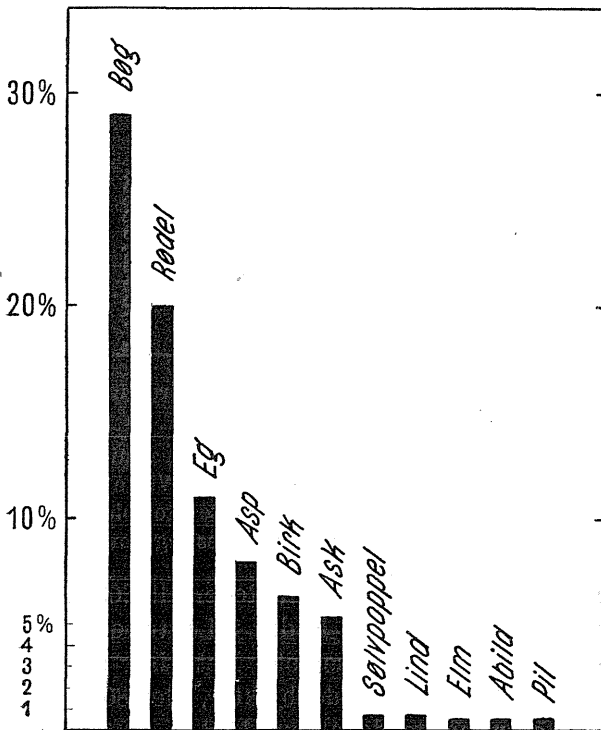

Fig. 8. Redernes procentvise Fordeling i de forskellige løvfældende Træarter.

Percentage distribution of nests in the different species of deciduous trees. (Bøg beech, Rødel Red alder, Eg oak, Asp asp, Birk birch, Ask ash, Sølpoppe White poplar, Lind lime, Elm elm, Abild Wild Apple, Pil willow).

fyrarealet. Det er bemærkelsesværdigt, at „andre Løvtræer“ (Birk, El etc.) samt Skovfyr og Lærk indtager et saa ringe Areal.

For at faa Materiale at arbejde med har jeg søgt at optælle Antallet af fundne Reder med de indsendte Besvarelser som Grundlag, og selv om Optællingen paa ingen Maade kan blive nøjagtig, vil den sikkert give et nogenlunde rigtigt Billede.

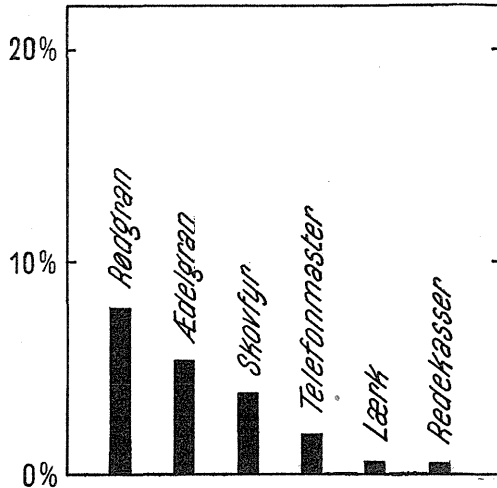

Fig. 9. Redernes procentvise Fordeling i Naaletræer m. m.

Percentage distribution of nests in conifers etc. (Rødgran Red fir, Ædelgran White fir, Skovfyr Scotch fir, Telefonmaster telephone poles, Lærk larch, Redekasser nesting boxes).

Jeg har opgjort det fundne Antal Reder til 203. Fig. 7 viser den procentvise Fordeling af Reder i Løvtræer og Naaletræer samt Telefonmaster, Redekasser etc. Det viser sig tydeligt, at Løvtræer foretrækkes som Redeobjekter, idet 80% af Rederne er fundet i Løvtræer, medens kun 17,8% er fundet i Naaletræer. Fig. 8 viser Redernes procentvise Fordeling i de forskellige Løvtræerarter. Naturligvis maa Bøg komme ind som Nr. 1, da Bøgen jo er det almindeligste Træ i de danske Skove, men det er overraskende, at Rødel bliver Nr. 2 med 20%, især naar man tager i Betragtning, at Rødellen kun vokser paa et meget ringe Areal (den indgaar i Fig. 6 i de 5,6% for

„andre Løvtræer“). I det hele taget synes Grønspætten med Forkærlighed at vælge disse forholdsvis bløde Træsarter til Redebygning. Det er et stort Antal Reder, der er fundet i Asp, Birk og El; tages disses Træarter under eet, vil Redeantallet overstige det Antal, der er fundet i Bøg.

Tilsyneladende foretrækker Grønspætten Skovfyr og Ædelgran, naar den skal bygge Rede i Naaletræer (Fig. 9). Ganske vist er det største Antal Reder fundet i Rødgran, men denne Træart er ogsaa absolut dominerende i Danmarks Naaleskove. Fig. 7—9 omfatter Reder baade i Plantager og Løvskove.

Studerer man Redeforholdene i Plantagerne, vil det vise sig, at Grønspætten saa vidt muligt søger at faa Reden anbragt

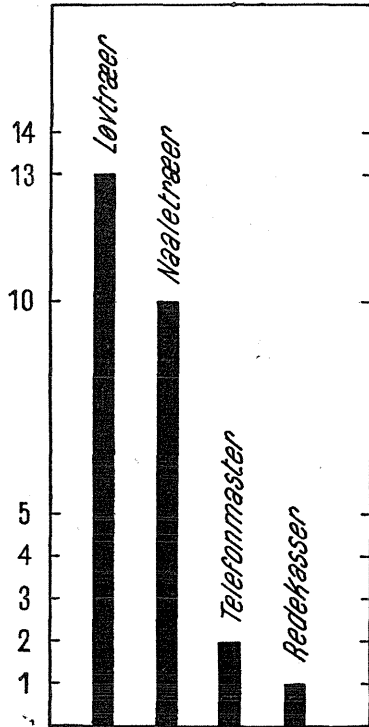

Fig. 10. Redernes Fordeling i Plantagerne. Ordinæt: Antal af fundne Reder.

Distribution of nests in the plantations. Ordinate gives number of nests found. (Løvtræer deciduous trees, Naaletræer conifers, Telefonmæster telephone poles, Redekasser nesting boxes).

i Løvtræer. Poppel og Rødel foretrækkes blandt Løvtræerne. Blandt Naaletræerne dominerer Ædelgran og Skovfyr (Fig. 10 og 11). Der er ikke vist den procentvise Fordeling, men det optalte Antal Reder er lagt til Grund for Udarbejdelsen af Tegningerne.

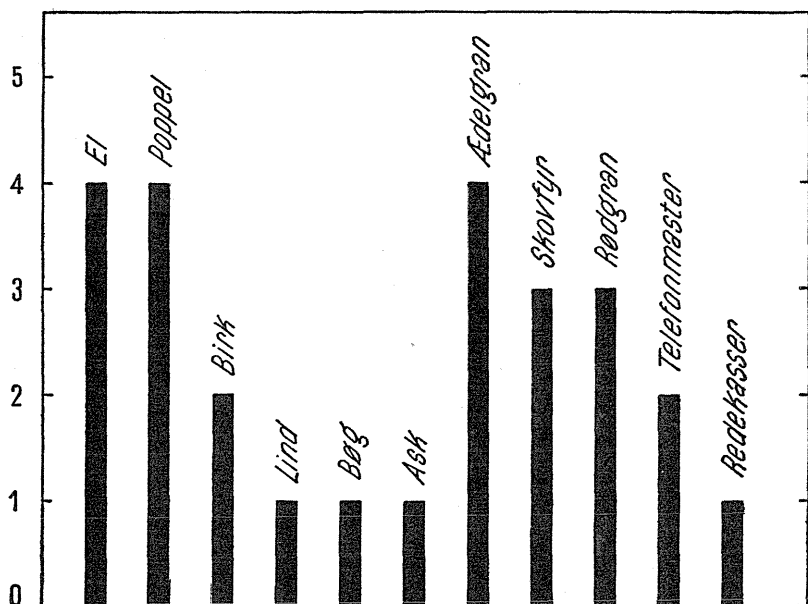

Fig. 11. Redernes Fordeling i de forskellige Træarter i Plantagerne. Ordinats: Antallet af fundne Reder.

Distribution of nests in the different species of trees in the plantations. Ordinate gives number of nests found. (El alder, Poppel poplar, Birk birch, Lind lime, Bøg beech, Ask ash, Ædelgran White fir, Skovfyr Scotch fir, Rødgran Red fir, Telefonmaster telephone poles, Redekasser nesting boxes).

Hvorfor er Grønspætten forsvundet fra Sjælland og Lolland-Falster?

Til sidst kan det være af Interesse at beskæftige sig med Grunden til, at Grønspætten er forsvundet som Ynglefugl fra disse Øer. Ja, paa Lolland og Falster findes den praktisk talt ikke. Det er ikke let at udtale sig om Grunden til Tilbagegangen. Det er muligt, at den aldrig har været saa talrig i disse Omraader som i Jylland, men Skovbrugets efterhaanden

meget intensive Driftsformer har uden Tvivl bidraget stærkt til at forjage den. Maaske har Skovene været Genstand for større Forandringer paa Øerne end i Jylland. Jeg kan næppe tro, at den ligefrem er blevet skudt bort. I øvrigt skulde der ogsaa være Livsbetingelser for den paa Øerne. For Eks. forekommer den rødbrune Skovmyres Tuer mange Steder. Hovedgrunden til Udryddelsen er sikkert den, at alle egnede Redetræer er faldet for Øksen. I denne Forbindelse kan det nævnes, at Grønspætten er forsvundet som Ynglefugl fra Lavenkjær-Skovene ved Hadsund, siden Ask i Stedet for Rødel er blevet Hovedtræart i disse udstrakte Skove.

Imidlertid maa man haabe, at der altid vil være ynglende Grønspætter i Danmarks Skove. Den stærke Hugst, der nu i disse Krigsaar laver store Skaar i Skovene, tjener absolut ikke til at hjælpe Bestanden frem. Men lad os haabe, at de nuværende Forhold ikke faar alt for stor Indflydelse paa Fremtiden. Det vilde være sørgeligt, om denne smukke Fugl, der ogsaa er populær blandt de fleste Forstmænd, skulde forsvinde fra vor Fauna.

SUMMARY IN ENGLISH

The Green Woodpecker (*Picus viridis* L.) in Denmark.

The Woodpecker (*Picus viridis* L.) has inhabited the Danish woods at any rate from the older neolithic Stone Age. Apparently, it has bred throughout this country, as appears from the old Danish ornithological literature and from ancient ornithological diaries. Judging from these sources it seems to have disappeared from Sjælland and Lolland-Falster in the course of the latter half of the nineteenth century. On Sjælland only stragglers from Sweden are now seen. On the island of Langeland it is still breeding regularly in our days, being fairly common there. It has not been recorded from Bornholm. On Fyen it occurs rather sporadically, and a few pairs may be found breeding. It does not occur on the Kattegat islands Samsø, Anholt and Læsø. It has always been fairly common in the majority of the East Jutland woods and apparently still occurs there. It is most frequent in the area near Rold Forest south of Aalborg, on the peninsula Djursland, in the woods round Silkeborg and in those along Vejle Fjord. North of the Limfjord stragglers are mostly seen, and it has not been finally

ascertained whether it breeds in this part of the country, though a few pairs probably breed there. Gradually as the west Jutlandic plantations have grown up the Woodpecker has also spread to these woods. Stragglers come in winter and early spring to seek their food in ant-hills. It has been found breeding in a number of places in these pronounced coniferous woods, but its breeding there seems to be marked by irregularity. There is, however, hardly any doubt that the Woodpecker will continue to spread to these localities.

Thus it is not quite correct to maintain that the Woodpecker is a bird preferring deciduous woods. It has been proved that it thrives in coniferous woods in Denmark, though it is most numerous in mixed deciduous and coniferous woods with a meagre soil and many ant-hills. The woods of Rold mainly consist of red pine and beach. On Djursland and near Silkeborg the woods consist of beach, oak, birch, rowan trees, red alder, red pine and Scotch fir. These woods are rich in ants (*Formica rufa*). The woods near Vejle Fjord are mainly deciduous woods with a good soil and a slight mixture of coniferous trees. The principal species of trees are beach, oak and ash. The western coniferous woods which were mainly planted after 1866 on heath are composed of mountain pine, red pine and silver fir. They are often rich in ants. It holds good of both the deciduous and the coniferous woods that the Woodpecker is most often seen in the old stands on regeneration stages.

As far as possible the nest is built in deciduous woods. Of 203 nests counted 29 per cent. were cut in beach, 20 per cent. in red alder and 11 per cent. in oak. Altogether 80 per cent. of all the nests were placed in deciduous trees, while 17.8 per cent. were found in coniferous trees. The rest were observed in telephone poles and nest boxes. These figures comprises both deciduous woods and coniferous woods. Of the 26 nests in the coniferous woods half of them were cut in deciduous trees. (Deciduous trees are always to be found in the gardens of the forestal staff. In a few places birch, poplar and alder are to be found among the trees in the coniferous plantations). Ten nests were found in coniferous trees and the rest in telephone poles and nest boxes.
